

รายงานการวิจัย เรื่อง

แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

Guidelines of Enhancement of Research Competencies of Master of Nursing Students

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ศรีสวัสดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เปรมฤทัย น้อยหมื่นไวย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เรณูการ์ ทองคำรอด

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี 2565

(ประเภทโครงการวิจัยสถาบันเชิงนโยบาย)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

รายงานการวิจัย เรื่อง

แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
Guidelines of Enhancement of Research Competencies of Master of Nursing Students

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ศรีสวัสดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เปรมฤทัย น้อยหมื่นไวย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เรณูการ์ ทองคำรอด

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี 2565
(ประเภทโครงการวิจัยสถาบันเชิงนโยบาย)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

บทสรุปผู้บริหาร

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

นักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางการพยาบาล ทางหลักสูตรมีการจัดการเรียนการสอนในชุดวิชาวิทยานิพนธ์ในภาคต้น สำหรับนักศึกษาในชั้นปีที่ 2 เป็นการลงทะเบียนเรียนในชุดวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 สำหรับวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 3 และ 4 นักศึกษาสามารถลงทะเบียนได้ในภาคการศึกษาถัดไป หรือสามารถลงทะเบียนชุดวิทยานิพนธ์ได้ตามความก้าวหน้าของการทำวิทยานิพนธ์ จากการสำรวจข้อมูลย้อนหลัง 3 ปี เกี่ยวกับระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางการพยาบาล ในปีการศึกษา 2561, 2562 และ 2563 ระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาภายใน 5 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 73.68, จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 61.90 และจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ตามลำดับ และ ระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาภายใน 6 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 26.32, จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 38.10 และจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีนักศึกษาอีกจำนวนหนึ่งที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนด ได้มีการขอขยายระยะเวลาการศึกษา เนื่องจากอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อขอการสำเร็จการศึกษา ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาล งดการจัดการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้า มีการปรับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ส่งผลต่อการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา ดังนั้นควรมีการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งสมรรถนะการวิจัยประกอบด้วย สมรรถนะการวิจัยด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต เพื่อให้มีสมรรถนะการวิจัยทางด้านความรู้การทำวิทยานิพนธ์ ทักษะการทำวิทยานิพนธ์ และทัศนคติการทำวิทยานิพนธ์ เมื่อนักศึกษาได้เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยอาจส่งผลต่อความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ และการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตตามที่หลักสูตรกำหนด

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
- 2.2 เพื่อประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต เป็นการร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต โดยการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้น 1 การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการวิจัย โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล 10 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน นักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิชาวิทยานิพนธ์ จำนวน 5 คน และมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 3 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แนวประเด็นคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้เชี่ยวชาญ และ 2) แนวประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มสำหรับนักศึกษาปัจจุบัน และมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล : การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ขั้น 2 ร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต เป็นการร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้น 1 มาร่างเป็นแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต เป็นการนำร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯ ไปประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัย หลักสูตร และการวัดประเมินผล โดยเลือกแบบเจาะจงจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

1) แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มีแนวทางในการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยดังนี้ หลักการและเหตุผลของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย แนวคิดพื้นฐานของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย จุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย โครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยโครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยมี 4 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยเกี่ยวกับเทคนิคการเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์ การกำหนดปัญหาการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และการเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ 3) คำโครงเนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ (1) ขั้นเตรียมการ (2) ขั้นนำเสนอ/เชิงปฏิบัติการ และ (3) ขั้นประเมินและสรุปผล 5) สื่อการเรียนรู้ กำหนดสื่อประกอบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนที่ใช้ และ 6) การวัดและประเมินผล

แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดปัญหาการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดปัญหาการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ ประเมินผลโดยการตอบแบบวัดสมรรถนะการทำวิจัยด้านความรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ประเมินผลโดยการตอบแบบวัดสมรรถนะการทำวิจัยด้านความรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมในการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย ประเมินผลโดยการตอบแบบวัดสมรรถนะการทำวิจัยด้านความรู้และทัศนคติ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยด้านความรู้และทักษะการทำวิทยานิพนธ์ นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมในการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยด้านความรู้และทักษะการทำวิทยานิพนธ์ ประเมินผลโดยการตอบแบบวัดสมรรถนะการทำวิจัยด้านความรู้และทักษะ

2) การประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต โดยประเมินเกี่ยวกับหลักการและเหตุผล แนวคิดพื้นฐาน จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .68)

5. ข้อเสนอแนะสู่การปฏิบัติ (เชิงนโยบาย/เชิงปฏิบัติ)

เชิงนโยบาย : ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชุดวิชาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาพยาบาลในระดับบัณฑิตศึกษา

เชิงปฏิบัติ : ควรนำแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตไปทดลองใช้จริง โดยนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิทยานิพนธ์ แล้ววัดสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษา และติดตามระยะการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต และ 2) ประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต การวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน โดยขั้นตอนที่ 1 พัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล นักศึกษาพยาบาล และผู้ที่สำเร็จการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แนวประเด็นคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินผลการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนทางไกล ด้านวิจัย การวัดและประเมินผล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินผลการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผลของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย แนวคิดพื้นฐานของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย จุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย โครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล และ 2) การประเมินผลการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .68)

Abstract

The purposes of this research were 1) develop a guideline for enhancing research competency of Master of Nursing students and 2) evaluating the results of enhancing research competency of Master of Nursing students. The research was divided into two stages, with the first step being the develop a guideline for enhancing research competency of Master of Nursing students, key informant method consisting of experts who have experience in teaching and learning in the distance education system. Master of Nursing Student and graduates. The research tools were the questions, in-depth interviews and focus group discussions. Data were analyzed by content analysis. Step 2 evaluating the results of enhancing research competency of Master of Nursing students, the sample group was experts in distance learning management in research, measurement and evaluation. The research tool was the evaluation form. Data were analyzed by descriptive statistics, namely mean and standard deviation.

The research findings were as follows: 1) Guideline of the research competency enhancement approach consist of principles and rationale for the research competency enhancement approach. Basic concepts of research competency building approaches, aims of approaches to strengthen research capacity, the structure of the research capacity building approach, learning activities, learning materials and measurement and evaluation, and 2) Evaluation of enhancing research competency of Master of Nursing students. Overall, it was found that it was at a high level. ($\bar{X} = 4.14$, $SD = .68$)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษาจาก หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางการพยาบาล ที่ได้ให้ข้อมูลเพื่อประกอบการร่าง หลักสูตรเสริมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตในครั้งนี้ จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อปรับปรุงให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสมต่อการวิจัย

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณสถานวิจัยสถาบัน ที่ให้สนับสนุนทุนการทำวิจัย ประจำปี 2565 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน ด้วยความเคารพยิ่ง

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	i
บทคัดย่อ	v
กิตติกรรมประกาศ	vii
สารบัญ	viii
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย	2
1.4 กรอบแนวคิดของการวิจัย	3
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.6 นิยามศัพท์	3
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	5
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	20
บทที่ 4 ผลการวิจัย	27
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	37
5.1 สรุปผลการวิจัย	37
5.2 อภิปรายผล	39
5.3 ข้อเสนอแนะ	41
เอกสารอ้างอิง	42
ภาคผนวก	44
ภาคผนวก ก	45
ภาคผนวก ข	55

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่	
การประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของ	35
4.1 นักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต	

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	3

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ได้เริ่มเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาโท ในปีการศึกษา 2548 โดยเริ่มเปิดหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล เพื่อการพัฒนาบุคลากรทางการพยาบาลโดยเฉพาะผู้บริหารการพยาบาลไทยที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานบริการสุขภาพทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศและต่างประเทศ และต้องการพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะ ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะเชิงวิชาชีพและทางการบริหาร สอดรับกับระบบบริการสุขภาพ ความต้องการของสังคม และนโยบายประเทศไทยและของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป โดยสามารถศึกษาด้วยตนเองควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และการดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัวได้ (มคอ.2) ปัจจุบันเปิดสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางการพยาบาล รุ่น 16 (ปีการศึกษา 2564)

นักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางการพยาบาล ทางหลักสูตรมีการจัดการเรียนการสอนในชุดวิทยานิพนธ์ในภาคต้น สำหรับนักศึกษาในชั้นปีที่ 2 เป็นการลงทะเบียนเรียนในชุดวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 สำหรับวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3 และ 4 นักศึกษาสามารถลงทะเบียนได้ในภาคการศึกษาถัดไป หรือสามารถลงเรียนชุดวิทยานิพนธ์ได้ตามความก้าวหน้าของการทำวิทยานิพนธ์ จากการสำรวจข้อมูลย้อนหลัง 3 ปี เกี่ยวกับระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางการพยาบาล ในปีการศึกษา 2561, 2562 และ 2563 ระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาภายใน 5 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 73.68, จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 61.90 และ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ตามลำดับ และ ระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาภายใน 6 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 26.32, จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 38.10 และ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ตามลำดับ (ข้อมูลติดตามบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางการพยาบาล, 2564) นอกจากนี้ยังมีนักศึกษาอีกจำนวนหนึ่งที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนด ได้มีการขอขยายระยะเวลาการศึกษา เนื่องจากอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อขอการสำเร็จการศึกษา ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาล งดการจัดการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้า มีการปรับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ส่งผลต่อการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาพยาบาล ประกอบกับข้อจำกัดของแต่ละจังหวัดการเดินทางระหว่างพื้นที่ ส่งผลต่อการดำเนินการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา ดังนั้นควรมีการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลเพื่อให้การดำเนินการวิจัยดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดของหลักสูตร

สมาคมการพยาบาลของสหรัฐอเมริกา (American Nursing Association, 2015) ได้นิยามสมรรถนะการวิจัย ว่าเป็นความรู้ ทักษะ และความสามารถในการอธิบายคุณค่าและประยุกต์งานวิจัยมาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล และสมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพมีองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบด้านความรู้ เป็นความรู้ความสามารถของพยาบาลเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัย 2) องค์ประกอบด้านทักษะ เป็นพฤติกรรมของพยาบาลที่แสดงถึงคุณสมบัติที่ดีในการนำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพพยาบาล และ 3) องค์ประกอบด้านเจตคติ เป็นความคิดในการสนับสนุนการทำวิจัยทางการพยาบาลหรือทำวิจัยร่วมกับสหสาขาวิชาชีพเพื่อสร้างผลงานให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร สนับสนุนบุคลากรในหน่วยงานให้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง และจากการศึกษาของ Jiang, Yuan and Zhang (2019); ดาราวดี เมธนาวัน (2552) และมุกดา นาผล (2553) พบว่าสมรรถนะการทำวิจัยของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของพยาบาล

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางการพยาบาล เพื่อให้มีสมรรถนะการทำวิจัยทางด้านความรู้การทำวิทยานิพนธ์ ทักษะการทำวิทยานิพนธ์ และทัศนคติการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยจึงพัฒนาการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล และสอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยองค์ประกอบของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยประกอบด้วย หลักการและเหตุผล แนวคิดพื้นฐาน จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ประกอบด้วย ขั้นเตรียมการ ขั้นนำเสนอ/เชิงปฏิบัติการ และขั้นประเมินและสรุปผล มาใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมผ่านสื่อออนไลน์ เมื่อนักศึกษาได้เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยส่งผลต่อความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ และการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตตามที่หลักสูตรกำหนด

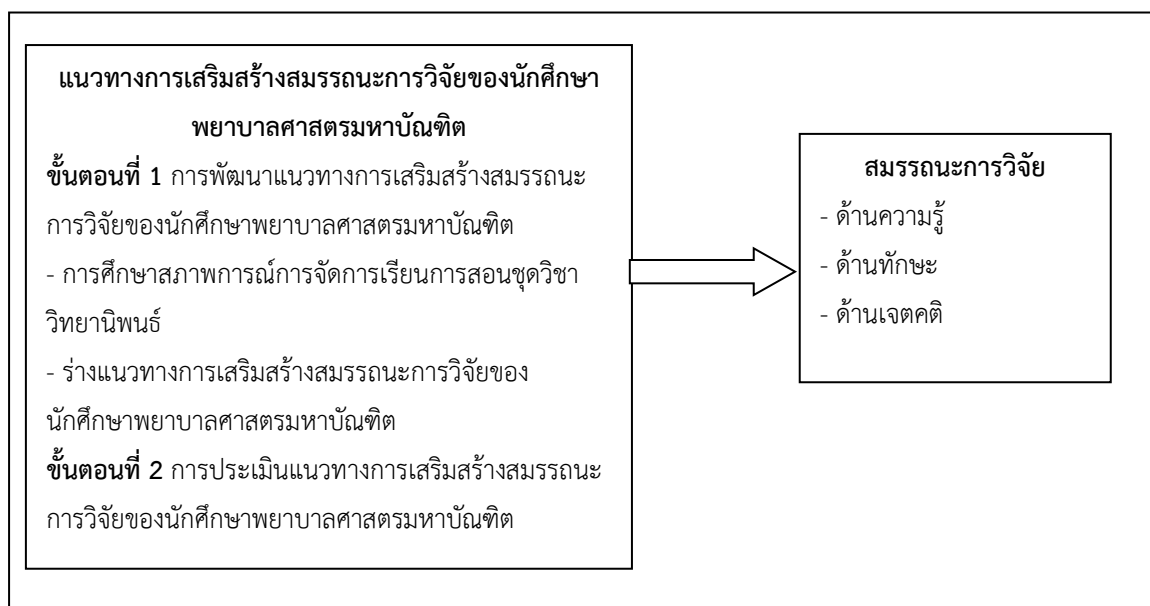
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
2. เพื่อประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

1.3 สมมติฐานการวิจัย

แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไป

1.4 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล นักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางการพยาบาล และผู้สำเร็จการศึกษา ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล 6 เดือน

1.6 นิยามศัพท์

1. สมรรถนะการวิจัย หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัย รูปแบบวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวิจัย วิธีอ่านวิเคราะห์และแปลผลการวิจัย มีทักษะในการเลือกรูปแบบวิจัย การคัดเลือกและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง การเลือกและใช้เครื่องมือในการทำวิจัย การสืบค้นและใช้ประโยชน์จากหลักฐานเชิงประจักษ์ สามารถการวิเคราะห์และแปลผล มีทัศนคติที่ดีต่องานวิจัย ให้การสนับสนุนและร่วมมือการทำวิจัยร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ สร้างผลงานวิจัยใช้ในการพัฒนางาน นำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดูแลสุขภาพ และเผยแพร่ความรู้กับทีมสุขภาพได้ องค์ประกอบสมรรถนะการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับเรื่องหรือปัญหาที่จะทำการวิจัย ระเบียบวิธีการวิจัย รูปแบบและกระบวนการวิจัย การเลือกกลุ่มตัวอย่าง การเลือกหรือพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล

1.2 ด้านทักษะเกี่ยวกับการวิจัย หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารการพยาบาลในการผลิตหรือกระทำชิ้นงานตามขั้นตอนของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการวิจัย การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสืบค้นและใช้ประโยชน์จากหลักฐานเชิงประจักษ์ การสร้างเครื่องมือการวิจัย การออกแบบการวิจัย การเขียนเค้าโครงการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย และการเขียนรายงานการวิจัย

1.3 ด้านทัศนคติเกี่ยวกับการวิจัย หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิจัย แสดงออกมาโดยการยอมรับหรือปฏิเสธ และพร้อมที่จะตอบสนองต่อการวิจัยตามความรู้สึก ความคิดเห็นนั้น

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
2. นักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตมีการสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด
3. นำผลการวิจัยไปจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในระบบการเรียนการสอนทางไกลที่มีการพัฒนาการเข้าถึงผู้เรียนอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ
4. เป็นต้นแบบในการจัดการศึกษาภาคภาคทฤษฎีสำหรับหลักสูตรอื่นๆ ในระบบการศึกษาทางไกลต่อไป
5. ผลงานวิจัยได้รับการเผยแพร่ทั้งรูปแบบการนำเสนอและ/ หรือการตีพิมพ์ในระดับชาติหรือนานาชาติ

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. สมรรถนะการวิจัย
2. การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย
3. การเรียนรู้แบบร่วมมือ
4. การประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สมรรถนะการวิจัย

1.1 ความหมายของสมรรถนะการวิจัย

สมรรถนะการวิจัยมีความสำคัญต่อวิชาชีพการพยาบาล และการปฏิบัติงานของพยาบาล สมรรถนะการวิจัยเป็นความสามารถของบุคคลที่ผลักดันให้เกิดการศึกษาค้นคว้า หาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทำให้เกิดองค์ความรู้ และสามารถนำความรู้ใหม่ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล ก่อให้เกิดประสิทธิภาพการทำงาน บรรลุเป้าหมายในการประกอบวิชาชีพ เกิดประโยชน์ต่อสังคม

ความหมายของสมรรถนะการวิจัย

นักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้ให้ความหมายของสมรรถนะการวิจัย ไว้ดังนี้

สมาคมพยาบาลอเมริกัน (American Nursing Association , 2015) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะการวิจัย หมายถึง ความรู้และทักษะ สามารถอธิบายคุณค่าและประยุกต์งานวิจัยมาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลโดย มีส่วนสนับสนุนการทำวิจัยกำหนดแนวทางส่งเสริมหลักการทางจริยธรรมของการวิจัยในทางปฏิบัติเพื่อเพิ่มประโยชน์แก่ผู้รับบริการและการปฏิบัติการพยาบาล สามารถประเมินผลการปฏิบัติการวิจัย วิเคราะห์และตีความนำผลการวิจัยมาตีพิมพ์ระดับอื่นเพื่อใช้ เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์สามารถนำเสนอและตีพิมพ์ ผลงานวิจัยในระดับท้องถิ่นระดับภูมิภาคระดับชาติและระดับนานาชาติ

สมาคมพยาบาลแคนาดา (Canadian Nurses Association , 2015) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะการวิจัย หมายถึง ความรู้ความสามารถของนักวิจัยในการนำความรู้และทักษะทางด้านวิจัยสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดูแลสุขภาพ ร่วมกับการพัฒนาทีม นักวิจัยเผยแพร่งานวิจัยในการนำเสนอเวทีต่าง ๆ และตีพิมพ์ในวารสารวิชาการพัฒนาเป็นผลงานแนวทางการปฏิบัติและประกาศใช้

สภาการพยาบาลแห่งฮ่องกง (Nursing Council of Hong Kong , 2012) ได้ให้ความหมายของ สมรรถนะการวิจัย หมายถึง ความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะต่าง ๆ การวิจัยทางการพยาบาลในการดูแลสุขภาพของประชาชนที่มีความแตกต่างสามารถวิเคราะห์ตีความและใช้ข้อมูลการวิจัยเพื่อปรับปรุง การพยาบาลและแนวทางปฏิบัติในการดูแลสุขภาพ และความรู้ทางการวิจัยในเรื่องความรู้พื้นฐานในการ ปฏิบัติการวิจัยในการดูแลสุขภาพ การประเมินและใช้ประโยชน์จากการวิจัยผลการวิจัย และทักษะใน การรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์และการตีความ การรายงานการนำเสนอและ การเผยแพร่ผลงาน

อิสริย์ พันธุ์เหนือ (2562) ได้ให้ความหมายของ สมรรถนะการวิจัย หมายถึง ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และพฤติกรรมของพยาบาลวิชาชีพ เกี่ยวกับการวิจัย ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) ความรู้ เกี่ยวกับการวิจัย ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิธีการหาความรู้ด้วยการวิจัย ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวิจัยและการนำมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัย การแสวงหาสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง การ จัดการสารสนเทศ วิธีการวิเคราะห์และแปลผล 2) ทักษะเกี่ยวกับการวิจัย หมายถึง ทักษะในการเลือก รูปแบบวิจัย การคัดเลือกและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง การเลือกและใช้เครื่องมือในการทำวิจัย การ แสวงหาสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง การจัดการสารสนเทศ การวิเคราะห์และแปลผลการเผยแพร่ผลงานวิจัย 3) ทักษะคิดเกี่ยวกับการทำวิจัย ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความมุ่งมั่น คุณค่าประโยชน์และอุปสรรคในการทำวิจัย รวมทั้งสิ่งสนับสนุนในการทำวิจัยและนำ ผลการวิจัยไปใช้ในหน่วยงาน 4) จรรยาบรรณนักวิจัย หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่ควรยึดถือปฏิบัติ ในการทำวิจัยเกี่ยวกับ ความถูกต้องของข้อมูล การลอก เลียนโดยมิชอบ การจัดการรูปภาพ การรักษาความลับ การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง การไม่เผยแพร่ ผลงานวิจัยซ้ำ

ปราณี อ่อนศรี (2561) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะการวิจัย หมายถึง พฤติกรรมของพยาบาล ในการใช้องค์ความรู้ตามหลักการและทฤษฎีการพยาบาล ริเริ่มค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ มีความเข้าใจใน กระบวนการทำวิจัย มีความใฝ่รู้ มีทักษะ แสวงหาความรู้ พัฒนาบทบาทของตนด้านวิชาการและวิจัยด้วย การทำวิจัย จัดทำผลงานทางวิชาการ สอนและเผยแพร่ความรู้สู่สังคม

สภาการพยาบาล (2561) ได้ให้ความหมายของ สมรรถนะการวิจัย หมายถึง ความตระหนักใน ความสำคัญของการทำวิจัยและการพัฒนาความรู้การวิจัย มีความรู้ ทักษะพื้นฐานในกระบวนการทำวิจัย และการจัดการความรู้ มีทัศนคติที่ดีต่อการทำวิจัย สามารถพิจารณาการใช้ประโยชน์จากความรู้เชิง ประจักษ์ในการปฏิบัติงาน และการเผยแพร่ความรู้กับทีมสุขภาพและสาธารณะ

สรุปได้ว่า สมรรถนะการวิจัย หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัย รูปแบบวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวิจัย รู้วิธีอ่านวิเคราะห์และแปลผลการวิจัย มีทักษะในการเลือกรูปแบบวิจัย การ คัดเลือกและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง การเลือกและใช้เครื่องมือในการทำวิจัย การสืบค้นและใช้ ประโยชน์จากหลักฐานเชิงประจักษ์ สามารถการวิเคราะห์และแปลผล มีทัศนคติที่ดีต่องานวิจัย ให้การ สนับสนุนและร่วมมือการทำวิจัยร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ สร้างผลงานวิจัยใช้ในการพัฒนางาน นำมา ประยุกต์ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดูแลสุขภาพ และเผยแพร่ความรู้กับทีมสุขภาพได้

1.2 แนวคิดสมรรถนะการวิจัย

นักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้มีการศึกษาแนวคิดสมรรถนะการวิจัยไว้ดังนี้

สถาบันการแพทย์แห่งสหรัฐอเมริกา (IOM, 2001) ได้กำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพ สร้างแนวทางการปฏิบัติของบุคลากรด้านสุขภาพ ตามแนวทางของการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการวิจัย ประสพการณ์ทางคลินิก ความเชี่ยวชาญ และความพึงพอใจของผู้ป่วย การพัฒนาดังกล่าว ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในบริบท และลักษณะของการดูแลสุขภาพที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ จำเป็นต้องมีประสพการณ์และสมรรถนะในการวิจัย เพื่อพัฒนาแนวทางความรู้ แนวปฏิบัติและกระบวนการรักษาที่มีประสิทธิภาพ

องค์กรพยาบาลทั่วโลก (STTI, 2000) ในช่วงต้นทศวรรษ 2000 องค์กรพยาบาลทั่วโลก ประกอบไปด้วย แคนาดา สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา รวมถึงสมาคมทางการพยาบาลสากล Sigma Theta Tau International Honor Society of Nursing (STTI) ได้สนับสนุน การพัฒนาแนวปฏิบัติตามหลักฐานในการพยาบาล องค์กรต่าง ๆ เรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงการศึกษาและการปฏิบัติทางการพยาบาล เพื่อพัฒนาสมรรถนะการพยาบาล ขั้นสูง ในฐานะวิชาชีพตามหลักฐานเชิงประจักษ์ เช่นเดียวกับผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพอื่น ๆ ดังนั้น พยาบาลวิชาชีพจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะการวิจัย ในการสืบค้นพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตามแนวทางของการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ซึ่ง แนวคิดในการพัฒนาสมรรถนะการวิจัยเกิดขึ้น หลังทศวรรษ 2000

อัลบา ดิเซนโซ่ (Alba DiCenso, 2003) ได้นำแนวคิดในการ การพัฒนาแนวปฏิบัติตามหลักฐานในการพยาบาล พบว่า "หลักฐานการวิจัยที่ดีที่สุด " คือ หลักฐานที่มีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัยในการให้พยาบาล มีการวิเคราะห์ ข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจ ซึ่งจะต้องอาศัยสมรรถนะการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย ความรู้ในการวิจัย การค้นหาพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ และการสืบค้นข้อมูล มีทักษะในการวิจัย ทักษะในการจัดหาวิธีแก้ปัญหาตามหลักฐาน การกำหนดปัญหา การค้นหาและประเมินหลักฐานอย่างมีวิจารณญาณ และมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักฐาน มีความอยากรู้อยากเห็น มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่ออธิบายปัญหาที่พบ ตัดสินใจรวดเร็วและถูกต้อง

1.3 องค์ประกอบสมรรถนะการวิจัย

จากการศึกษา ค้นคว้า ตารา เอกสารวิชาการและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการวิจัย พบว่าองค์ประกอบสมรรถนะการวิจัย มีดังนี้

ฮัวกังหู (Huagang Hu, 2019) ศึกษาสมรรถนะการวิจัยและความต้องการการฝึกอบรมการวิจัยของพยาบาลคลินิกในซูโจว ประเทศจีน พบว่าองค์ประกอบของสมรรถนะการวิจัยพยาบาลวิชาชีพ ประกอบด้วย

1. ด้านความรู้ นักวิจัยต้องมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องหรือปัญหาที่จะทำการวิจัย มีทักษะด้านการวิเคราะห์ สามารถวิเคราะห์คัดเลือกรายงานวิจัยและความรู้จากเอกสารต่าง ๆ ที่ต้องการได้เหมาะสมและรวดเร็ว

2. ด้านทักษะ มีทักษะในการเลือกใช้ผลงานวิจัยได้ถูกต้อง ทักษะในการเลือกรูปแบบของการวิจัย กระบวนการวิจัย การเลือกกลุ่มตัวอย่าง การเลือกหรือพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีความสามารถในการเชิงวิพากษ์วิจารณ์ และพยากรณ์ คำตอบได้ดีมีความสามารถในการเชิงสังเคราะห์ สามารถนำสิ่งที่ได้ศึกษาและข้อค้นพบมาเขียนและสรุปรายงานให้เข้าใจได้ง่ายและชัดเจน

ฉีหรง เฉิน (Qirong Chen, 2019) ศึกษาสมรรถนะการวิจัยทางการพยาบาล พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาศักยภาพการวิจัยทางการพยาบาลประกอบด้วย

1. ความรู้ และทักษะ
2. ทักษะคิดแรงจูงใจ
3. การทำงานเป็นทีม ร่วมกับสหสาขาวิชาชีพ

อนาสตาเซีย มัลลิดู (Anastasia Mallidou, 2018) ศึกษาสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งองค์ประกอบของสมรรถนะของพยาบาล ประกอบด้วยสมรรถนะการวิจัย 3 ด้าน

1. ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย หมายถึง ความสามารถของพยาบาลเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัย ประกอบด้วยการกำหนดปัญหา จุดประสงค์ กรอบแนวคิดการวิจัย การตั้งสมมติฐาน ในการวิจัย การศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัย การสืบค้นและใช้ประโยชน์จากหลักฐานเชิงประจักษ์ การออกแบบการวิจัย การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานการวิจัย

2. ด้านทักษะเกี่ยวกับการวิจัย หมายถึง ความสามารถของพยาบาลในการผลิตหรือกระทำชิ้นงานตามขั้นตอนของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการวิจัย การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสืบค้นและใช้ประโยชน์จากหลักฐานเชิงประจักษ์ การสร้างเครื่องมือการวิจัย การออกแบบการวิจัย การเขียนเค้าโครงการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย และการเขียนรายงานการวิจัย

3. ด้านทัศนคติเกี่ยวกับการวิจัย หมายถึง พฤติกรรมของพยาบาลที่แสดงถึงคุณสมบัติที่ดีในการนำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพพยาบาลด้วยการผลิตชิ้นงานวิจัย ประกอบด้วย ความสนใจใฝ่รู้ มีวิธีการเรียนรู้ มีเหตุผลเชิงวิชาการ มีความมุ่งมั่น มีความรับผิดชอบ

อิสรีย์ พันธุ์เหนือ (2562) วิเคราะห์และสรุปองค์ประกอบสมรรถนะการวิจัยของพยาบาล ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย

1. ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย หมายถึง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิธีการหาความรู้ด้วยการวิจัย ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวิจัยและการนำมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัย การแสวงหาสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง การจัดการสารสนเทศ วิธีการวิเคราะห์ และแปลผล

2. ทักษะเกี่ยวกับการวิจัย หมายถึง ทักษะในการเลือกรูปแบบวิจัย การคัดเลือกและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง การเลือกและใช้เครื่องมือในการทำวิจัย การแสวงหาสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง การจัดการสารสนเทศ การวิเคราะห์และแปลผลการเผยแพร่ผลงานวิจัย

3. เจตคติเกี่ยวกับการทำวิจัย หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความมุ่งมั่น คุณค่าประโยชน์และอุปสรรคในการทำวิจัย รวมทั้งสิ่งสนับสนุนในการทำวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ในหน่วยงาน

4. จรรยาบรรณนักวิจัย หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่ควรยึดถือปฏิบัติในการทำวิจัยเกี่ยวกับ ความถูกต้องของข้อมูล การลอกเลียนโดยมิชอบ การจัดการรูปภาพ การรักษาความลับ การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง การไม่เผยแพร่ผลงาน

วิริยา วิรานันท์ (2556) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะการวิจัย ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะ การวิจัยของพยาบาลวิชาชีพประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ คือ พยาบาลวิชาชีพ ต้องมีความรู้พื้นฐานในกระบวนการทำวิจัยและการจัดการความรู้ สามารถอ่าน

2. องค์ประกอบด้านทักษะ พยาบาลวิชาชีพมีทักษะในการวิเคราะห์ผลการวิจัยสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ ตีความและแปลความหมายงานวิจัยเพื่อพิจารณาการใช้ประโยชน์จากความรู้เชิงประจักษ์ในการปฏิบัติการพยาบาลทำให้เกิดความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานและทำให้บทบาทของพยาบาลวิชาชีพ มีความเด่นชัดขึ้น

3. องค์ประกอบด้านทัศนคติที่ดีต่องานวิจัย พยาบาลวิชาชีพมีความตระหนักในความสำคัญของการทำวิจัยและการพัฒนาความรู้ รวมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่องานวิจัย ให้การสนับสนุนและร่วมมือในการทำวิจัย ร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพอื่น ในการทำวิจัยอย่างครบวงจร มีจรรยาบรรณของนักวิจัย สามารถเผยแพร่ผลงานวิจัยด้วยการเขียนบทความลงในวารสาร หรือนำเสนอในเวทีประชุมวิชาการของวิชาชีพทั้งระดับนานาชาติ สามารถอ้างอิงได้

สรุปได้ว่า องค์ประกอบสมรรถนะการวิจัย ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับเรื่องหรือปัญหาที่จะทำการวิจัย ระเบียบวิธีการวิจัย รูปแบบและกระบวนการวิจัย การเลือกกลุ่มตัวอย่าง การเลือกหรือพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล 2) ด้านทักษะเกี่ยวกับการวิจัย หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารการพยาบาลในการผลิตหรือกระทำชิ้นงานตามขั้นตอนของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการวิจัย การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสืบค้นและใช้ประโยชน์จากหลักฐานเชิงประจักษ์ การสร้างเครื่องมือการวิจัย การออกแบบการวิจัย การเขียนเค้าโครงการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย และการเขียน

รายงานการวิจัย และ 3) ด้านทัศนคติเกี่ยวกับการวิจัย หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิจัย แสดงออกมาโดยการยอมรับหรือปฏิเสธ และพร้อมที่จะตอบสนองต่อการวิจัยตามความรู้สึก ความคิดเห็นนั้น

2. การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย

ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ตามขั้นตอนของการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

เป็นการร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต โดยการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา การจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล การเรียนในรูปแบบออนไลน์ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept- Interview) กับผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล นักศึกษาปัจจุบัน และมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา โดยนำข้อมูลเหล่านี้มาพัฒนาเป็นแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้น 1 การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการวิจัย

ขั้น 2 ร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

เป็นการร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้น 1 มาร่างเป็นแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบของการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล แนวคิดพื้นฐาน จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

2. การกำหนดเนื้อหาในแต่ละองค์ประกอบของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 การกำหนดหลักการและเหตุผล กำหนดตามความจำเป็นด้วยการพิจารณาข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล การเรียนในรูปแบบออนไลน์ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นำมากำหนดเป็นขอบเขตของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต และเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายของแนวทาง

2.2 การกำหนดแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต กำหนดโดยศึกษาปรัชญาในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล การเรียนในรูปแบบออนไลน์ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

2.3 กำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต กำหนดให้สอดคล้องกับความจำเป็นในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของแนวทางไว้เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ได้เกิดการพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัย และคาดหวังว่าเมื่อดำเนินการตามจุดมุ่งหมายของแนวทางแล้ว นักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตมีสมรรถนะการทำวิจัยสูงขึ้น

2.4 การกำหนดโครงสร้างของแนวทางฯ กำหนดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเสริมออนไลน์ฯ โดยมีโครงสร้างของแนวทางฯ ดังนี้

โครงสร้างของแนวทางฯ แบ่งออกเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ โดยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีการสอดแทรกด้านเจตคติการทำวิทยานิพนธ์ มีรายละเอียดดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดปัญหาการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการบริหารทางการแพทย์ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำมากำหนดเป็นปัญหาการวิจัยเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ได้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

โครงสร้างของแนวทางฯ มีรายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบของแนวทางฯ ประกอบด้วย

1.1 หลักการและเหตุผลของแนวทางฯ

1.2 แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาแนวทางฯ

1.3 จุดมุ่งหมายของแนวทางฯ

1.4 โครงสร้างของแนวทางฯ มี 4 หน่วยการเรียนรู้

1.5 กิจกรรมการเรียนรู้

1.6 สื่อการเรียนรู้

1.7 การวัดและประเมินผล

ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 6 ส่วนดังนี้

- 1) คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้ เป็นคำอธิบายมโนทัศน์ของหน่วยเรียนนั้น ๆ ที่กำหนดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแนวทาง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์
- 2) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ กำหนดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแนวทาง โดยกำหนดเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถวัดและประเมินผลได้
- 3) คำอธิบายเนื้อหา กำหนดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของแนวทางและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 4) กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้
 - 4.1 ขั้นเตรียมการ
 - 4.2 ขั้นนำเสนอ/เชิงปฏิบัติการ
 - 4.3 ขั้นประเมินและสรุปผล
- 5) สื่อการเรียนรู้ กำหนดสื่อประกอบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนที่ใช้ คือ การเรียนผ่าน e-learning และ MST เอกสารประกอบการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และคู่มือ
- 6) การวัดและประเมินผล กำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแนวทาง กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และสมรรถนะการทำวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต

เป็นการนำหลักร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต ไปประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล ด้านการวิจัย หลักสูตร การวัดและประเมินผล

3. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning)

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนและผลลัพธ์ที่ได้จากการเรียนการสอนนั้นสามารถตอบสนองแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งตามแนวทางการพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินั้น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้สอนเป็นสำคัญ เปลี่ยนเป็นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือถือเป็นการเรียนแบบตื่นตัว (Active Learning) ที่ให้แนวทางแก่ผู้เรียนหลายอย่าง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและมีส่วนรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง

การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการเรียนที่จัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มขนาดเล็กประมาณ 4-6 คน ผู้เรียนต้องพึ่งพากัน มีความรับผิดชอบต่อกัน มีการปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สมาชิกในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีความสำเร็จของทุกคนและของกลุ่มเป็นเป้าหมายสำคัญในการเรียน ฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีการเน้นผลลัพธ์หรือผลงานมากกว่ากระบวนการ กลุ่มผู้เรียนจะศึกษาค้นคว้าและอาศัยประสบการณ์ของสมาชิกในกลุ่ม การค้นพบคำตอบด้วยตนเองหรือผ่านกระบวนการกลุ่ม สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันตรวจสอบผลงานหรือประเมินสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้แน่ใจว่าสมาชิกแต่ละคนมีการเรียนรู้และมีการเชื่อมโยงความคิดผ่านผู้เรียนกลุ่มต่างๆ ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้ในสภาพจริง การร่วมมือกันเรียนรู้ อาศัยสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนร่วมกันค้นหาคำตอบ การนำเสนอและสรุปผลงานเป็นทักษะที่สำคัญในการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ในการเรียนให้แก่สมาชิกทราบ ผู้สอนเป็นที่ปรึกษาหรือผู้อำนวยความสะดวก

การเรียนรู้แบบร่วมมือ มีขั้นตอนหลัก 5 ขั้นตอน (Goodsell, et. al. 1992; Jones and Creese, 2000) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การนำเสนอสถานการณ์ ผู้สอนเสนอหัวเรื่องที่ต้องการให้ผู้เรียนศึกษา ผู้เรียนเลือกศึกษาหัวข้อเรื่องตามความสนใจซึ่งในการเลือกหัวข้อเรื่องต้องให้อิสระแก่ผู้เรียน ผู้เรียนที่สนใจเลือกหัวข้อเรื่องเดียวกันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน กลุ่มละ 4-6 คน ซึ่งแต่ละกลุ่มอาจมีจำนวนสมาชิกที่แตกต่างกัน

ขั้นตอนที่ 2 การประชุมวางแผนสร้างข้อตกลงร่วมกัน ผู้เรียนประชุมวางแผนสร้างข้อตกลงร่วมกัน กำหนดเวลาในการศึกษาค้นคว้า กำหนดจุดมุ่งหมาย ขอบเขตของเนื้อหาของหัวข้อเรื่อง กำหนดวิธีการดำเนินงาน การแบ่งความรับผิดชอบให้สมาชิก โดยผู้เรียนแต่ละคนต้องร่วมแสดงความคิดเห็น ปรึกษาหารืออภิปราย ซักถาม ไต่แย้ง เสนอแนะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ขั้นตอนที่ 3 การร่วมมือกันระดมสมอง สมาชิกแต่ละคนรับผิดชอบการเรียนรู้และภาระงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม ผู้เรียนเรียนรู้ไปพร้อมกับการมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลจากผู้เรียนค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ โดยมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้ที่ได้ จากนั้นสมาชิกในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อภิปรายร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอผลงาน สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันจัดเตรียมเนื้อหาและนำเสนอสิ่งที่เรียนรู้ตามแผนปฏิบัติงานที่ได้กำหนดไว้ โดยให้แต่ละกลุ่มประเมินการนำเสนอของกลุ่มอื่น ๆ และกลุ่มตนเองด้วย

ขั้นตอนที่ 5 อภิปรายและสรุปผล เพื่อซักถามข้อสงสัยระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียนและร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพิจารณาข้อบกพร่องและข้อควรปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติงานกลุ่มให้ดียิ่งขึ้น

ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือมีลักษณะที่สำคัญ (Smith and Mc-Gregor, 1992) ดังนี้

1. เป็นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในการผสมผสานความรู้ที่ได้รับมาใหม่กับความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีอยู่ก่อให้เกิดเป็นความรู้ใหม่
2. เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเองผ่านกระบวนการกลุ่ม ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปข้อมูลออก ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และช่วยให้ผู้เรียนจดจำได้ดีมากกว่าการเรียนรู้แบบท่องจำข้อมูลเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนสามารถใช้การเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์ได้
3. ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากมุมมองหรือประสบการณ์ที่หลากหลายจากบุคคลอื่นที่มาจากภูมิหลังต่างกัน
4. เป็นการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม ผ่านการสนทนาหรือผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ขึ้นมาใหม่ด้วยตนเอง
5. ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสม การแสดงความคิดเห็นและการรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายมุมมอง จากการเรียนรู้ผ่านกลุ่มต่าง ๆ โดยไม่ต้องอาศัยความรู้จากผู้รู้หรือจากตำราเพียงอย่างเดียวโดยวิธีการใช้คำถามทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากขึ้นและเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ความรู้ขึ้นมาใหม่ด้วยตนเองได้

ประโยชน์ของรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ

1. เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศระหว่างผู้เรียนที่ทำงานร่วมกัน
2. สร้างกระบวนการภายในกลุ่ม และการจัดระบบภายในกลุ่มเอง โดยร่วมกันวางแผน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น สร้างข้อตกลงร่วมกัน มีความรับผิดชอบในการทำงาน เป็นการส่งเสริมและการสร้างระเบียบวินัยภายในกลุ่ม
3. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบงานส่วนตัวและงานกลุ่ม
4. สร้างความร่วมมือในการทำงาน เป็นการพัฒนาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้เรียนต้องเป็นผู้ตัดสินใจในการแบ่งความรับผิดชอบหน้าที่ และวิธีการทุกอย่างที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการสร้างความรู้
6. ผู้เรียนเกิดทักษะต่างๆ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการสื่อสาร ทักษะทางสังคม รู้จักการตัดสินใจ สร้างความไว้วางใจ สามารถแก้ปัญหาในการทำงานร่วมกัน ทักษะในการสร้างวินัยให้ตนเอง และทักษะความร่วมมือในการทำงาน เป็นต้น
7. มีการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา
8. มีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
9. การพัฒนาความเป็นผู้นำ

4. การประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

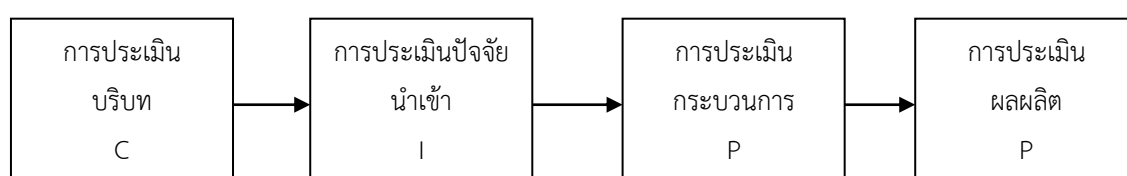
รูปแบบการประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต โดยผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดของสตฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย โดยมีชื่อเรียกเต็มว่า Context – Input – Process – Product Model หรือ CIPP รูปแบบการประเมินของสตฟเฟิลบีม มีการประเมินข้อมูล 4 ประเภท ดังนี้

(1) การประเมินบริบท (context evaluation) เป็นการประเมินผลบริบทหรือสถานะแวดล้อมเพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ต่างๆ ของแนวทาง ในกรณีที่กำลังจัดทำแนวทางใหม่ โดยการวิเคราะห์สถานะแวดล้อม ปัญหาและความต้องการต่างๆ เพื่อชี้ให้เห็นว่า ควรจะกำหนดจุดมุ่งหมายของแนวทางอย่างไรจึงจะสนองความต้องการและแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ และเมื่อใช้แนวทางมาระยะหนึ่งแล้วต้องการประเมินแนวทาง การประเมินในส่วนนี้คือ ประเมินเพื่อตรวจสอบดูว่าจุดประสงค์ของแนวทาง โครงสร้าง เนื้อหาในแนวทาง มีความสอดคล้องกับบริบทของสังคมหรือไม่เพียงใด

(2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (input evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับใช้แนวทาง คือ ปัจจัยด้านบุคลากร นักเรียน อุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ งบประมาณ เพื่อตรวจสอบดูว่าปัจจัยนำเข้าเหล่านี้มีผลสนับสนุนให้หลักสูตรบรรลุผลในเชิงปฏิบัติหรือไม่อย่างไร

(3) การประเมินกระบวนการ (process evaluation) เป็นการประเมินแนวทางในขั้นปฏิบัติการหรือประเมินกระบวนการใช้แนวทาง เพื่อตรวจสอบดูว่ากิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ ของการใช้แนวทางในสภาพที่เป็นจริงเป็นอย่างไร มีปัญหาและข้อบกพร่องอย่างไร

(4) การประเมินผลผลิต (Product evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดจากการใช้แนวทาง เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแนวทาง โดยตรวจสอบว่าผู้เรียนมีคุณสมบัติตรงตามจุดมุ่งหมายของแนวทางหรือไม่เพียงใด

ภาพที่ 2 การประเมินของ Stufflebeam

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลของ Stufflebeam เน้นกระบวนการประเมินอย่างต่อเนื่อง สรุปเป็น 3 ขั้นตอนสำคัญ คือ ขั้นที่ 1 เป็นการอธิบายรายละเอียดของสิ่งที่ต้องการประเมินให้มีความชัดเจน ขั้นที่ 2 เป็นการได้มาของรายละเอียดข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และ ขั้นที่ 3 คือ การใช้ข้อมูลเป็นแนวทางการตัดสินใจ ส่วนลักษณะวิธีการประเมินและการตัดสินใจ มี 4 ชนิด และต้องมีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน

จากรูปแบบของการประเมินดังกล่าว จะเห็นได้ว่ามีหลากหลายรูปแบบ ในการนำรูปแบบใดไป

ใช้นั้นต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายที่ต้องการประเมินเป็นหลัก เพราะแต่ละรูปแบบต่างมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เพียงแต่วิธีการประเมินต่างกันเท่านั้น ส่วนรูปแบบการประเมินของ Stufflebeam (2003) ที่เรียกว่า CIPP Model เป็นการประเมินที่ครอบคลุมทั้งระบบ โดยมุ่งประเมินสภาพการณ์ต่างๆ 4 ด้าน คือ (1) ด้านบริบท (Context) (2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) (3) ด้านกระบวนการ (Process) และ (4) ด้านผลผลิต (Product) ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินตามรูปแบบการประเมินของ Stufflebeam (2003) ที่เรียกว่า CIPP Model เป็นรูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจที่จะใช้สารสนเทศ ยังเป็นการประเมินหลักสูตรที่ครอบคลุมทั้งระบบ และเป็นการประเมินอย่างต่อเนื่อง สามารถประเมินทั้งในระยะก่อนดำเนินการใช้แนวทาง ระหว่างดำเนินการใช้แนวทาง และหลังดำเนินการใช้แนวทาง ประเมินสภาพการณ์ต่างๆ ของแนวทาง ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ตามรูปแบบการประเมินของ Stufflebeam (2003) ผู้วิจัยและผู้ประเมินจะต้องดำเนินการประเมินอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบเพื่อนำสารสนเทศที่ได้จากการประเมิน มาตัดสินใจหรือนำใช้ในการตัดสินใจปรับปรุง และพัฒนาแนวทางให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยดำเนินการดังนี้

(1) ประเมินก่อนเริ่มการร่างแนวทาง ผู้วิจัยและผู้ประเมินทำการประเมินสภาวะแวดล้อมและปัจจัยนำเข้า มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินใจเลือกวัตถุประสงค์ของแนวทาง ตรวจสอบความเหมาะสมความสมเหตุสมผลของการวางแผนการร่างแนวทาง ความเป็นไปได้ของหลักสูตรที่จะนำไปปฏิบัติ คุณภาพรวมทั้งตรวจสอบโอกาสที่หลักสูตรนั้นจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ การประเมินเพื่อตัดสินใจ หรือหาข้อมูลสรุปสำหรับการตัดสินใจเลือก จะเน้นพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก คือ

(1.1) ความเหมาะสมของแนวทางที่จะดำเนินงาน โดยวิเคราะห์ปัญหาและความจำเป็นของแนวทาง ศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินงาน ความพร้อมในการบริหารจัดการแนวทาง ความพร้อมในการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร โดยเฉพาะความเป็นไปได้ทางการเงิน กำลังคน วัสดุ และการจัดการ

(1.2) การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการดำเนินงาน

(1.3) การศึกษาและคาดหวังถึงผลประโยชน์หรือสิ่งที่อาจตามมาจากการดำเนินงานนั้นทั้งในระยะเริ่มร่างแนวทางในขณะดำเนินการใช้หลักสูตร

(2) การประเมินในระหว่างดำเนินการใช้แนวทาง โดยประเมินขณะที่กำลังดำเนินการใช้แนวทาง โดยผู้วิจัยและผู้ประเมินหลักสูตรประเมินจุดเด่นจุดด้อยของการดำเนินงาน ตรวจสอบว่าการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาอะไรบ้าง มีวิธีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร แล้วใช้สารสนเทศที่ได้จากการประเมินสำหรับตัดสินใจดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้ทันทั่วถึง

(3) การประเมินหลังการใช้แนวทาง โดยผู้วิจัยและผู้ประเมินมุ่งตอบคำถามว่า แนวทางประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หรือไม่ เป็นการตรวจสอบการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของแนวทาง ผลการดำเนินงานคุ้มค่าหรือไม่ เกิดผลกระทบอะไรบ้าง สารสนเทศที่ได้จากการประเมินจะนำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของแนวทางว่า ควรดำเนินการใช้แนวทางต่อไปหรือปรับปรุงหรือล้มเลิก

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โรชวรรณา เชพโหมลาม, รุ้ยชา ตือราแม และโซฟีลาน มะดาแฮ (2022) ได้ศึกษาสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู เพื่อพัฒนาท้องถิ่นด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ และ 2) เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นชั้นปีที่ 4 จากทุกหลักสูตรของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มี 4 ชนิด ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน 2) แบบประเมินทักษะการวิจัยในชั้นเรียน 3) แบบวัดเจตคติต่อการวิจัยในชั้นเรียน และ 4) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับเจตคติต่อการวิจัยในชั้นเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนด้านความรู้ผ่านเกณฑ์ สมรรถนะการวิจัยด้านทักษะของนักศึกษาครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.78, S.D. = 0.66) และด้านเจตคตินักศึกษาครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.02, S.D. = 0.70) และ 2) นักศึกษาครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นมีความสนใจใฝ่รู้ มีความสุขที่ได้พัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนจนทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้น มุ่งมั่นตั้งใจ อดทน รับผิดชอบในการวิจัยในชั้นเรียนเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนเองค้นพบ และพัฒนาผู้เรียน

ปิยวรรณ บุญเพ็ญ, ยุทธนา ไชยจุล และดุขฎิ โยเหลา (2561) ได้ศึกษาสมรรถนะวิจัยและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยให้ประสบความสำเร็จ : กรณีศึกษานักวิจัยในมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อค้นหาความหมายของสมรรถนะวิจัยและการทำวิจัยให้ประสบความสำเร็จ เพื่อค้นหาเงื่อนไขและปัจจัยที่ทำให้เกิดการทำให้การวิจัยให้ประสบความสำเร็จในมุมมองของนักวิจัยในมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากนักวิจัยที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ ในช่วงปี 2556-2560 โดยเลือกแบบเจาะจง ผลการวิจัย พบว่าความหมายของสมรรถนะวิจัย ประกอบด้วย สมรรถนะด้านความรู้ในการทำวิจัย สมรรถนะด้านทักษะและความสามารถในการทำวิจัย สมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล และสมรรถนะด้านพฤติกรรมที่องค์กรคาดหวัง ความหมายของการทำงานวิจัยให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย เป้าหมายของการทำวิจัย ระยะเวลาในการทำงานวิจัย และการนำงานวิจัยไปใช้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานวิจัยให้ประสบความสำเร็จ มี 3 ด้าน คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ภาระงานและอุปสงค์ของงาน และปัจจัยสภาพแวดล้อมขององค์กร เงื่อนไขของการทำงานวิจัยให้ประสบความสำเร็จเกิดจากการผสมผสานที่ลงตัวเหมาะสมระหว่างทั้ง 3 ปัจจัย

อพนันตรี พูลพุทธา (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย

1) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการวิจัยด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการวิจัยด้านทักษะการทำวิจัยหลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา กับเกณฑ์ร้อยละ 703) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการ เรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาฟิสิกส์ที่เรียนรายวิชาการวิจัย ทางการศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2560 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมสะเต็มศึกษา แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการวิจัย แบบประเมินทักษะการทำวิจัย และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละพัฒนาการ ผลการศึกษา สมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาวิชาชีพครูพบว่า 1) นักศึกษาวิชาชีพครูมีสมรรถนะการวิจัยด้านความรู้ เกี่ยวกับการวิจัยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 43.33 2) นักศึกษาวิชาชีพครูมีสมรรถนะการวิจัยด้านทักษะการทำวิจัยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยมี สมรรถนะการวิจัยร้อยละ 80.54 ของคะแนนเต็ม และ 3) นักศึกษาวิชาชีพครูมีความพึงพอใจต่อการ จัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

อพนันท์ พูลพทุธา (2560) ได้ศึกษารูปแบบการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัย ในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการให้ ข้อมูลย้อนกลับเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียน ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลังใช้รูปแบบการให้ข้อมูลย้อนกลับกับเกณฑ์ร้อยละ 80 และ เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการรับคำปรึกษาการวิจัยของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลังใช้ รูปแบบการให้ข้อมูลย้อนกลับกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินสมรรถนะการทำ วิจัย และแบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ one sample t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การให้ข้อมูล ย้อนกลับทางบวกเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนผ่านทางโซเชียล ได้แก่ Facebook ผ่านทางโทรศัพท์ และ การพบปะพูดคุยกันโดยตรง (Face to Face) 2) นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีสมรรถนะการทำ วิจัยในชั้นเรียนโดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักศึกษาฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูมีความพึงพอใจต่อการรับคำปรึกษาการวิจัยของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ครูหลังใช้รูปแบบการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อพนันท์ พูลพทุธา (2558) ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์และสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษา ปริญญาตรีที่เรียนรายวิชาการวิจัยทางการศึกษาโดยใช้กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาปริญญาตรีก่อนและหลังเรียนโดยใช้กลุ่มการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ รายวิชาการวิจัยทางการศึกษา และเพื่อศึกษาสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาปริญญาตรี หลัง เรียนโดยใช้กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชาการวิจัยทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษา ปริญญาตรี ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

(Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์แบบประเมินสมรรถนะการทำวิจัย สำหรับนักศึกษาและอาจารย์ การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test (Dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยใช้กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวม และรายด้าน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ด้านการมีแรงจูงใจ ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ของผู้อื่น และด้านทักษะทางสังคม ส่วนด้านการตระหนักรู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเอง ไม่แตกต่างกัน 2) สมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาปริญญาตรี หลังเรียนโดยใช้กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชาการวิจัยทาง การศึกษา พบว่า สมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ วัดโดยครู เฉลี่ยรวมคิดเป็นร้อยละ 85.75 และสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาที่ประเมินตนเองโดยรวม เห็นว่าตนเองมีสมรรถนะการทำวิจัยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการเขียนรายงาน ด้านการออกแบบการวิจัย ส่วนด้านสถิติ และการวิเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง

สุนทรา โตบัว (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะวิจัยของนิสิตวิชาชีพครูด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน และประเมินประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้านสมรรถนะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างในการใช้ชุดการเรียนรู้ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยเลือกมา 1 กลุ่มได้จำนวน 23 คน จากนิสิตชั้นปีที่ 4 ที่ ลงทะเบียนวิชาวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยนี้เป็น การพัฒนาโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แบบประเมิน คุณลักษณะ และแบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และค่าสมมติฐาน t-test ผลการวิจัยพบว่า การประเมินประสิทธิภาพของนำชุดการเรียนรู้ไปใช้ พบว่า สมรรถนะวิจัยของผู้เรียนมีความสามารถอยู่ในระดับดีถึงดีเยี่ยม คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของผู้เรียน มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

เป็นการร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต โดยการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา การจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล การเรียนในรูปแบบออนไลน์ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept- Interview) กับผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล นักศึกษาปัจจุบัน และมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา โดยนำข้อมูลเหล่านี้มาพัฒนาเป็นแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้น 1 การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการวิจัย

โดยการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา การจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล การเรียนในรูปแบบออนไลน์ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept- Interview) กับผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล และการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับนักศึกษาปัจจุบัน และผู้ที่สำเร็จการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล นักศึกษาปัจจุบัน และมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลหลัก เลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล 10 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน นักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิชาวิทยานิพนธ์ จำนวน 5 คน และมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 แนวประเด็นคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 แนวประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มสำหรับนักศึกษาปัจจุบัน และมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในขั้นตอนที่ 1 ของการวิจัย

3.1 หลังจากโครงการวิจัยได้รับการอนุมัติจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และได้รับอนุมัติจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ คณะผู้วิจัยประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อนัดหมายและสถานที่ให้ผู้ให้ข้อมูลหลักสามารถให้ข้อมูลได้สะดวก

3.2 คณะผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้บังคับบัญชา และหนังสือเชิญให้ข้อมูลในการวิจัยส่งให้ผู้ให้ข้อมูลหลักทุกคน

3.3 ผู้วิจัยส่งแนวประเด็นคำถามหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึกและแนวประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 3 กลุ่ม พิจารณาล่วงหน้า

3.4 คณะผู้วิจัยสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก และการสนทนากลุ่ม ตามสถานที่ วัน และเวลาที่นัดหมาย โดยใช้เวลาประมาณ 45-60 นาที

3.5 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม มาถอดเทปแบบคำต่อคำ

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล : การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ขั้น 2 ร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

เป็นการร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้น 1 มาร่างเป็นแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ประกอบด้วย หลักการและเหตุผลของ แนวคิดพื้นฐาน จุดมุ่งหมาย กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

2. การกำหนดเนื้อหาในแต่ละองค์ประกอบของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตได้ดำเนินการดังนี้

2.1 การกำหนดหลักการและเหตุผล กำหนดตามความจำเป็นด้วยการพิจารณาข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล การเรียนในรูปแบบออนไลน์ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นำมากำหนดเป็นขอบเขตของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต และเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

2.2 การกำหนดแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต กำหนดโดยศึกษาปรัชญาในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความจำเป็นของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต การ

จัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล การเรียนในรูปแบบออนไลน์ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

2.3 กำหนดจุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต กำหนดให้สอดคล้องกับความจำเป็นในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต และคาดหวังว่าเมื่อดำเนินการตามจุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มีสมรรถนะการทำวิจัยสูงขึ้น

2.4 การกำหนดโครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต กำหนดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตดังนี้

โครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แบ่งออกเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ โดยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีการสอดแทรกด้านเจตคติการทำวิทยานิพนธ์ มีรายละเอียดดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดปัญหาการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการบริหารทางการแพทย์ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำมากำหนดเป็นปัญหาการวิจัยเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ได้ (1 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ (3 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย (6 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (20 ชั่วโมง)

โครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มีรายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ประกอบด้วย

1.1 หลักการและเหตุผลของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

1.2 แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

1.3 จุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาล
ศาสตรมหาบัณฑิต

1.4 โครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาล
ศาสตรมหาบัณฑิตมี 4 หน่วยการเรียนรู้

1.5 กิจกรรมการเรียนรู้

1.6 สื่อการเรียนรู้

1.7 การวัดและประเมินผล

ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 6 ส่วนดังนี้

1) คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้ เป็นคำอธิบายมโนทัศน์ของหน่วยเรียนนั้น ๆ ที่กำหนดให้
สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหา
บัณฑิตเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์

2) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ กำหนดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้าง
สมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต โดยกำหนดเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่
สามารถวัดและประเมินผลได้

3) คำอธิบายเนื้อหา กำหนดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของแนวทางการ
เสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

4) กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

4.1 ขั้นเตรียมการ

4.2 ขั้นนำเสนอ/เชิงปฏิบัติการ

4.3 ขั้นประเมินและสรุปผล

5) สื่อการเรียนรู้ กำหนดสื่อประกอบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และ
กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนที่ใช้ คือ การเรียนผ่าน e-learning และ MST เอกสาร
ประกอบการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และคู่มือหลักสูตรเสริม

6) การวัดและประเมินผล กำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเสริม กิจกรรม
การเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และสมรรถนะการทำวิจัย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

**ขั้นตอนที่ 2 การประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหา
บัณฑิต**

เป็นการนำร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
ไปประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล
ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัย หลักสูตร และการวัดประเมินผล

1. กลุ่มตัวอย่าง คือ

ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัย หลักสูตร และการวัดประเมินผล โดยเลือกแบบเจาะจงจำนวน 5 คน

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

- ประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
- ประสบการณ์ด้านวิจัย หลักสูตร และการวัดประเมินผล ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

เกณฑ์การคัดออก

มีปัญหาสุขภาพหรือเจ็บป่วยในระหว่างเข้าร่วมโครงการวิจัย/ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการวิจัยได้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตผู้วิจัย สร้างขึ้นประกอบด้วย หลักการและเหตุผล แนวคิดพื้นฐาน จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยผู้วิจัยจัดทำหลักสูตรเสริม

2.2 แบบสอบถามสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ประกอบด้วย สมรรถนะด้านความรู้สมรรถนะ ด้านทักษะ และด้านเจตคติการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และปรับปรุงของวัชรพันธ์ วงศ์คำพันธ์, กาญจนา ศรีสวัสดิ์ และ สังวรณั ังดกระโทก (2566) โดยแบบทดสอบสมรรถนะด้านความรู้ด้านการทำวิทยานิพนธ์ ข้อคำถามเป็น แบบเลือกตอบ ตอบถูกได้ 1 คะแนน และตอบผิด ได้ 0 คะแนน แบบสอบถามสมรรถนะด้านทักษะและ เจตคติการทำวิทยานิพนธ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามสมรรถนะด้านทักษะและเจตคติการทำวิทยานิพนธ์ดังนี้

5	หมายถึง	การปฏิบัติหรือตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
4	หมายถึง	การปฏิบัติหรือตรงกับความเป็นจริงมาก
3	หมายถึง	การปฏิบัติหรือตรงกับความเป็นจริงปานกลาง
2	หมายถึง	การปฏิบัติหรือตรงกับความเป็นจริงน้อย
1	หมายถึง	การปฏิบัติหรือตรงกับความเป็นจริงน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผลของแบบสอบถามสมรรถนะด้านทักษะและเจตคติการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

4.50-5.00	หมายถึง	การปฏิบัติหรือตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	การปฏิบัติหรือตรงกับความเป็นจริงมาก
2.50-3.49	หมายถึง	การปฏิบัติหรือตรงกับความเป็นจริงปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	การปฏิบัติหรือตรงกับความเป็นจริงน้อย
1.00-1.49	หมายถึง	การปฏิบัติหรือตรงกับความเป็นจริงน้อยที่สุด

การหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

1. นำแบบสอบถามสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาให้กับผู้เชี่ยวชาญโดยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ความครอบคลุมและความชัดเจนของข้อคำถาม และความถูกต้องของภาษารวมทั้งข้อเสนออื่น ๆ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Index of Item Congruence : IOC) การพิจารณาความสอดคล้องใช้ดัชนีความสอดคล้อง คือ

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านที่ตอบมาให้คะแนน ดังนี้

มีความเห็นว่า สอดคล้อง กำหนดคะแนนเป็น 1

มีความเห็นว่า ไม่แน่ใจ กำหนดคะแนนเป็น 0

มีความเห็นว่า ไม่สอดคล้อง กำหนดคะแนนเป็น -1

โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์คัดเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ .50 ขึ้นไป (พรณิ ลีกิจวัฒน์, 2555) ซึ่งจะสามารถตัดสินได้ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องเหมาะสมกับนิยามเชิงปฏิบัติการ หลังจากนั้นจะปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

2.3 แบบประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบประเมินแนวทางฯ ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผลของแบบประเมินแนวทางฯ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

4.50-5.00 หมายถึง แนวทางฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง แนวทางฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.50-3.49 หมายถึง แนวทางฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง แนวทางฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.49 หมายถึง แนวทางฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.4 คู่มือ สำหรับกลุ่มตัวอย่าง

3. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาพยาบาลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน แล้วนำข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมได้ไปหาคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยง (Reliability) โดยพิจารณาความสอดคล้องภายในของเครื่องมือ (Internal consistency) ตามสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) และ KR-20 ผลจากการตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) หลังจากนั้นนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาปรับปรุงพิจารณาแก้ไขและจัดทำเครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยนำแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม

4.2 หลังจากนั้นนำแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต นำเสนอผลการวิจัยดังนี้

1. ความรู้ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept- Interview) กับผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล และการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับนักศึกษาปัจจุบัน และมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept- Interview) กับผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล ในประเด็นดังนี้

1) การจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกลชุดวิทยานิพนธ์

“การจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกลชุดวิทยานิพนธ์ มีโครงสร้างชุดวิชาชุดวิชาวิทยานิพนธ์ (12 หน่วยกิต) แบ่งเป็น 4 ชั้น ชั้นละ 3 หน่วยกิต ดังนี้ ชั้นที่ 1: วิทยานิพนธ์ 1 (3 หน่วยกิต) การเลือกปัญหาการวิจัย การสำรวจและวิเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การออกแบบการวิจัย การเขียนและเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2: วิทยานิพนธ์ 2 (3 หน่วยกิต) การพัฒนาเครื่องมือเพื่อการวิจัยสำหรับวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3: วิทยานิพนธ์ 3 (3 หน่วยกิต) การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล และการนำเสนอข้อมูลสำหรับวิทยานิพนธ์ และชั้นที่ 4: วิทยานิพนธ์ 4 (3 หน่วยกิต) การนำเสนอและสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ การเขียนรายงานวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ และการเขียนรายงานการวิจัยเพื่อเผยแพร่” (คนที่ 1)

“การจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกลชุดวิทยานิพนธ์ที่ผ่าน สื่อที่ใช้ในการศึกษาชุดวิชาวิทยานิพนธ์มีสื่อการศึกษาที่เป็นเอกสาร จำนวน 2 ชุด ได้แก่ ประมวลสาระชุดวิชาวิทยานิพนธ์ จำนวน 3 เล่ม โดยมีเนื้อหาครอบคลุมวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ชั้น 1-4 ประมวลสาระชุดวิชาวิทยานิพนธ์จำนวน 11 หน่วย ประกอบด้วย วิทยานิพนธ์ 1 หน่วยที่ 1-5, วิทยานิพนธ์ 2 หน่วยที่ 6-9, วิทยานิพนธ์ 3 หน่วยที่ 10-11 โดยนักศึกษาจะได้รับเอกสารหลังจากที่มีการลงทะเบียนชุดวิชาวิทยานิพนธ์ 1 และ 2 และประธานชุดวิชาจะจัดทำแผนกิจกรรมการศึกษา โดยส่งให้นักศึกษาในวันปฐมนิเทศ และแขวนไว้บน e-learning ของชุดวิชานี้ และชุดวิชานี้มีโมดูลชุดวิชาที่แขวนไว้บน e-learning ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเอง” (คนที่ 2)

“การจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกลชุดวิทยานิพนธ์ที่ผ่าน สื่อที่ใช้ในการศึกษาชุดวิชาวิทยานิพนธ์มีโมดูลชุดวิชาที่แขวนไว้บน e-learning เกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ให้ประสบความสำเร็จ, การสืบค้นข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ให้ประสบความสำเร็จ Issue of Power &

Sample Size, การประมาณค่าขนาดตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power และการ Review Literature โดยกำหนดให้นักศึกษาได้ศึกษาด้วยตนเอง ต้องศึกษาให้ครบทุกโมดูลก่อนที่จะเข้าร่วมสัมมนาเข้มครั้งที่ 1 ของชุดวิชานี้” (คนที่ 3)

“การจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกลชุดวิทยานิพนธ์ที่ผ่าน ในวันปฐมนิเทศ ชุดวิชานี้ ประธานชุดวิชาได้แจ้งให้นักศึกษาศึกษาประมวลสาระของชุดวิชานี้ก่อน และให้นักศึกษาศึกษา แผนกิจกรรมของชุดวิชานี้ให้เข้าใจ และให้ศึกษาโมดูลชุดวิชาที่แขวนไว้บน e-learning ให้ครบทุกโมดูล ก่อน และในชุดวิชานี้มีการสัมมนาเข้ม 2 ครั้ง โดยการสัมมนาเข้มครั้งที่ 1 นักศึกษาต้องนำเสนอโครงร่าง วิทยานิพนธ์ และการสัมมนาเข้มครั้งที่ 2 นักศึกษาต้องนำเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์ที่ปรับแก้ไข บทที่ 1-3 พร้อมด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย” (คนที่ 1, 2 และ 3)

2) การจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกลชุดวิชาวิทยานิพนธ์ที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษา

“การจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล ผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่ง ผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องทำงานประจำควบคู่กับการเรียน ผู้เรียนบางคนอาจจบการศึกษาล่าช้าเนื่องจากภาระงานที่ทำงานเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนตำแหน่งที่หน้าที่การงานที่สูงขึ้น หรือมีปัญหาด้านสุขภาพ ที่ส่งผลให้การ ทำวิทยานิพนธ์ล่าช้า” (คนที่ 1)

“การจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล นักศึกษาต้องศึกษาเอกสารประมวลสาระ ของชุดวิชาและศึกษาโมดูลในระบบ e-learning ซึ่งนักศึกษาบางรายเข้าถึงสื่อออนไลน์ยังไม่ทั่วถึง เข้า ระบบการใช้ e-learning ยังไม่เป็น ระบบ Internet ยังไม่เสถียร การเข้าถึงฐานข้อมูลเพื่อค้นคว้าในการ ทำวิทยานิพนธ์ ส่งผลให้ความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ล่าช้า” (คนที่ 2)

“การจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล ผู้เรียนและผู้สอนไม่ได้เผชิญหน้า ตลอดเวลา แต่ต้องผ่านสื่อออนไลน์เป็นหลัก ในการให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำในการเขียนโครงร่าง วิทยานิพนธ์” (คนที่ 3)

3) แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

“แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต โดยการ กระตุ้นให้นักศึกษามีแรงจูงใจที่จะทำโครงร่างวิทยานิพนธ์ ทั้งทางด้านตัวอาจารย์ ต้องมีเวลาให้นักศึกษา ได้ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งในปัจจุบันนี้สามารถใช้สื่อออนไลน์ในการพบนักศึกษาได้สะดวกขึ้น สำหรับตัว นักศึกษา ต้องมีการเตรียมนักศึกษาในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ เวลา และกระตุ้นให้ นักศึกษามีความพร้อมในการทำ” (คนที่ 1)

“แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต โดยการ ใช้สื่อออนไลน์ในการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษา โดยต้องมีการเตรียมทั้งตัวนักศึกษาและ

อาจารย์ นักศึกษาต้องเตรียมตัวเกี่ยวกับเวลา เนื่องจากนักศึกษาต้องทำงานควบคู่กับการเรียน ต้องแบ่งเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ให้เพียงพอ สำหรับด้านความรู้ต้องให้นักศึกษามีการทบทวนเอกสารและงานวิจัยในเรื่องหรือตัวแปรที่นักศึกษาจะศึกษา ต้องให้มีความพร้อม และต้องกระตุ้นให้นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์อย่างต่อเนื่อง สำหรับตัวอาจารย์ต้องมีการพัฒนาความรู้หรือการเตรียมความพร้อมในการให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ สามารถชี้แนะนักศึกษาในการทำวิทยานิพนธ์” (คนที่ 2)

“แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษายาบาลศาสตรมหาบัณฑิต โดยการใช้อีเมลออนไลน์ในการพบปะนักศึกษา การให้คำปรึกษาสามารถผ่านสื่อออนไลน์ได้ เช่น Line, Microsoft Teams หรือผ่านช่องทางการสื่อออนไลน์อื่นๆ นอกจากนี้มีสื่อออนไลน์เกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ ความรู้ต่างๆ ที่สามารถนำความรู้มาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ได้ การใช้สื่อ e-learning ในการเรียนรู้เพื่อเตรียมตัวในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ตัวอาจารย์ต้องมีการวางแผนพร้อมทั้งนักศึกษาต้องมีการวางแผนในการเรียน/วางแผนการทำวิทยานิพนธ์ และต้องกระตุ้นให้กำลังใจนักศึกษาในการทำวิทยานิพนธ์” (คนที่ 3)

2. ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับนักศึกษาปัจจุบัน และผู้ที่สำเร็จการศึกษา

1. ความต้องการเพิ่มเติมของนักศึกษาในการเรียนชุดวิชาวิทยานิพนธ์

“ความต้องการเพิ่มเติมของนักศึกษาในการเรียนชุดวิชาวิทยานิพนธ์ ต้องการให้อาจารย์มีเวลาในการติดตาม/การให้คำปรึกษาในการเขียนโครงร่างวิทยานิพนธ์ การเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือตัวแปรที่ต้องการศึกษา และให้เวลานักศึกษาหรือมีการนัดพบนักศึกษาให้บ่อยมากขึ้น เพื่อเป็นแรงผลักดันให้นักศึกษามีความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์มากขึ้น หรือมีการจัดโครงการเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ให้กับนักศึกษาที่ยังไม่มีความก้าวหน้าหรือยังไม่ได้หัวข้อวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ตัวนักศึกษาต้องมีเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ด้วย” (นักศึกษาปัจจุบัน)

“สำหรับประสบการณ์ที่ในการทำวิทยานิพนธ์ที่ผ่านมา ต้องใช้เวลาในการทบทวนวรรณกรรม/ศึกษาตัวแปรที่เราต้องการศึกษา ต้องใช้ระยะเวลาในขั้นตอนการดำเนินการวิจัยก็ต้องใช้เวลาในการทำมาก อยากให้รุ่นน้องที่ยังไม่ได้หัวข้อวิทยานิพนธ์ได้รับทบทวนวรรณกรรมและหาเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ ให้เวลากับการเรียน/การทำวิทยานิพนธ์ให้มาก และค่อยๆ ทำไปทีละนิด หาเวลามาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา ขอให้ทำอย่างต่อเนื่อง และต้องมีความก้าวหน้าของงานมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาดูด้วย และอยากให้น้องๆ วางแผนการทำวิทยานิพนธ์และการพบอาจารย์ที่ปรึกษา” (ผู้ที่สำเร็จการศึกษา)

2. ต้องการให้หลักสูตรช่วยเหลือเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ในด้านใดบ้าง

“ต้องการให้หลักสูตรช่วยเหลือเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ในด้านความรู้เกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ บางครั้งพอเรียนเสร็จแล้วความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย/ความรู้เกี่ยวกับวิจัยอาจต้องทบทวนเพิ่ม ต้องการให้อาจารย์มาทบทวนเพิ่มเติมในบางประเด็นเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์/การทำวิจัย

สำหรับการค้นคว้าข้อมูลจากฐานข้อมูล ซึ่งส่วนใหญ่ นักศึกษาอยู่ต่างจังหวัดทำให้ไม่สะดวกในการเข้าถึงข้อมูล อินเทอร์เน็ตไม่เสถียร ทำให้การค้นคว้าบทความวิจัย/วิชาการทั้งของไทยและต่างประเทศยังไม่ครอบคลุม อยากให้อาจารย์มีเวลามาทบทวนเกี่ยวกับการเลือกตัวแปร/หัวข้อวิทยานิพนธ์เพื่อการทำวิทยานิพนธ์ในบทที่ 1-3 ในการเขียนโครงร่างวิทยานิพนธ์ อยากให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์กระตุ้นนักศึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ นักศึกษาต้องมีการทบทวนเอกสารและงานวิจัยประกอบไปด้วย อยากให้มีการนัดการทำวิทยานิพนธ์ให้ถี่มากขึ้น ” (นักศึกษาปัจจุบัน)

“อยากให้หลักสูตรมีการจัดโครงการกระตุ้นเตือนนักศึกษาที่มีความล่าช้าในการทำวิทยานิพนธ์ ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์ การเขียนโครงร่างบทที่ 1-3 และเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม การเลือกกลุ่มตัวอย่าง และการสร้างเครื่องมือ ให้กับผู้ที่มีความล่าช้าหรือไม่มีความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ และต้องการให้ทางหลักสูตรมีการทบทวนเกี่ยวกับการเข้าถึงฐานข้อมูล เพื่อการค้นคว้าเอกสารมาเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และการแนะนำแหล่งเอกสารที่สามารถนำมาประกอบการเขียนโครงร่างวิทยานิพนธ์” (ผู้ที่สำเร็จการศึกษา)

3. ความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

“ความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษา อยากมีการจัดโครงการ/การให้ความรู้ให้กับนักศึกษาที่กำลังจะทำวิทยานิพนธ์หรือนักศึกษาที่มีความล่าช้าในการทำวิทยานิพนธ์ หรือสำหรับนักศึกษาที่ใกล้จะหมดอายุ โดยกระตุ้นเตือน/เพิ่มแรงจูงใจในการทำวิทยานิพนธ์ อาจจะมีการจัดโครงการหรือจัด Class บรรยายในประเด็น การเลือกตัวแปรหรือการเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์ การทบทวนวรรณกรรม การเขียนโครงร่างวิทยานิพนธ์ในบทที่ 1-3 สำหรับวิธีการดำเนินการวิจัยให้เจาะประเด็นในการเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ และอยากให้อาจารย์มาบรรยายเกี่ยวกับการเลือกใช้สถิติในการวิจัย โดยมีการจัดเป็นระยะเพื่อให้นักศึกษาได้ทบทวนความรู้ และเป็นการกระตุ้นเตือนในการทำวิทยานิพนธ์ ความต้องการในการพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์โดยนักศึกษาต้องมีการนัดพูดคุยในประเด็นที่สงสัยในการทำวิทยานิพนธ์ให้ถี่ขึ้นแต่ทั้งนี้ นักศึกษาต้องมีความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ด้วย” (นักศึกษาปัจจุบัน)

“อยากให้อาจารย์มีการจัดทบทวนความรู้เกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์เป็นระยะๆ ให้กับนักศึกษาที่กำลังจะทำวิทยานิพนธ์เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนในการทำวิทยานิพนธ์ ในประเด็นเกี่ยวกับการเลือกตัวแปรที่จะศึกษา การเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์ ที่สำคัญเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม ฐานข้อมูลที่นักศึกษาสามารถเข้าไปค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการเขียนโครงร่างวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ นักศึกษาก็ต้องมีการนัดพบอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นระยะ ไม่ทิ้งระยะเวลานานเกินไปในการพบอาจารย์แต่ละครั้ง แต่ทั้งนี้ นักศึกษาควรมีการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง/การทบทวนวรรณกรรมให้ครอบคลุมก่อนที่ขอคำปรึกษาจาก

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งในปัจจุบันสามารถขอคำปรึกษาผ่านสื่อออนไลน์หลายช่องทาง ซึ่งสะดวกสำหรับนักศึกษาและอาจารย์” (ผู้ที่สำเร็จการศึกษา)

2. ร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

เป็นการร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept- Interview) กับผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล และข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับนักศึกษาปัจจุบัน และผู้ที่สำเร็จการศึกษา มาร่างเป็นแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ประกอบด้วย หลักการและเหตุผลของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต จุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต โครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

2. การกำหนดเนื้อหาในแต่ละองค์ประกอบของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 การกำหนดหลักการและเหตุผล กำหนดตามความจำเป็นด้วยการพิจารณาข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล การเรียนในรูปแบบออนไลน์ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นำมากำหนดเป็นขอบเขตของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต และเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

2.2 การกำหนดแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต กำหนดโดยศึกษาปรัชญาในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความจำเป็นของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล การเรียนในรูปแบบออนไลน์ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

2.3 กำหนดจุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต กำหนดให้สอดคล้องกับความจำเป็นในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตไว้ เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาล

ที่เข้าร่วมการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตได้ เกิดการพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัย และคาดหวังว่าเมื่อดำเนินการตามจุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตแล้ว นักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตมีสมรรถนะการทำวิจัยสูงขึ้น

2.4 การกำหนดโครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต กำหนดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต โดยมีโครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตดังนี้

โครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตแบ่งออกเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ โดยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีการสอดแทรกด้านเจตคติการทำวิทยานิพนธ์ มีรายละเอียดดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดปัญหาการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการบริหารทางการแพทย์ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำมากำหนดเป็นปัญหาการวิจัยเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ได้ (1 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ (3 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย (6 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (20 ชั่วโมง)

โครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตมีรายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตประกอบด้วย

1.1 หลักการและเหตุผลของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

1.2 แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

1.3 จุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

1.4 โครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตมี 4 หน่วยการเรียนรู้

1.5 กิจกรรมการเรียนรู้

1.6 สื่อการเรียนรู้

1.7 การวัดและประเมินผล

ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 6 ส่วนดังนี้

1) คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้ เป็นคำอธิบายมโนทัศน์ของหน่วยเรียนนั้น ๆ ที่กำหนดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์

2) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ กำหนดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตโดยกำหนดเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถวัดและประเมินผลได้

3) เค้าโครงเนื้อหา กำหนดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

4) กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

4.1 ขั้นเตรียมการ

4.2 ขั้นนำเสนอ/เชิงปฏิบัติการ

4.3 ขั้นประเมินและสรุปผล

5) สื่อการเรียนรู้ กำหนดสื่อประกอบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนที่ใช้ คือ การเรียนผ่าน e-learning และ MST เอกสารประกอบการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และคู่มือ

6) การวัดและประเมินผล กำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และสมรรถนะการทำวิจัย

โดยมีการวัดและประเมินผล ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้	ผลลัพธ์การเรียนรู้	การวัดประเมินผล/เครื่องมือ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยเกี่ยวกับเทคนิคการเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์ การกำหนดปัญหาการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์	นักศึกษาพยาบาลสามารถเลือกเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์ และกำหนดปัญหาการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ได้	- การประเมินสมรรถนะการวิจัยด้านความรู้เกี่ยวกับวิจัย / แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับวิจัย
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การ	นักศึกษาพยาบาลสามารถทบทวน	- การประเมินสมรรถนะการวิจัย

หน่วยการเรียนรู้	ผลลัพธ์การเรียนรู้	การวัดประเมินผล/เครื่องมือ
เสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์	วรรณกรรม และแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ได้	ด้านความรู้เกี่ยวกับวิจัย / แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับวิจัย
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และการเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล	นักศึกษาพยาบาลสามารถออกแบบการวิจัยได้	- การประเมินสมรรถนะการวิจัยด้านความรู้เกี่ยวกับวิจัย / แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับวิจัย
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต	นักศึกษาพยาบาลออกแบบโครงร่างวิทยานิพนธ์ได้	- การประเมินสมรรถนะการวิจัยเกี่ยวกับทักษะเกี่ยวกับวิจัยและทัศนคติเกี่ยวกับวิจัย / แบบประเมินทักษะเกี่ยวกับวิจัยและทัศนคติเกี่ยวกับวิจัย

การประเมินสมรรถนะการวิจัยของผู้เรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย โดยประเมินสมรรถนะการวิจัยด้านความรู้เกี่ยวกับวิจัย ด้วยแบบประเมินความรู้เกี่ยวกับวิจัยเป็นการเลือกตอบ ตอบถูกได้ 1 คะแนน และถ้าตอบผิดได้ 0 คะแนน ประเมินสมรรถนะการวิจัยเกี่ยวกับทักษะเกี่ยวกับวิจัยและทัศนคติเกี่ยวกับวิจัย ด้วยแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

สรุปได้ว่าแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ประกอบด้วย หลักการและเหตุผลของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย แนวคิดพื้นฐานของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย จุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย โครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยโครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยมี 4 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยเกี่ยวกับเทคนิคการเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์ การกำหนดปัญหาการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และการเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์การ

เรียนรู้ 3) ค่าโครงเนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ (1) ขั้นเตรียมการ (2) ขั้นนำเสนอ/เชิงปฏิบัติการ และ (3) ขั้นประเมินและสรุปผล 5) สื่อการเรียนรู้ กำหนดสื่อประกอบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนที่ใช้ และ 6) การวัดและประเมินผล

3. การประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

โดยการนำร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ไปประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล ด้านวิจัย หลักสูตร และการวัดประเมินผล โดยพบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.14, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า 1) หลักการและเหตุผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.40, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .54) 2) แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาสอดคล้องกับชุดวิชา อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.00, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .70) 3) จุดมุ่งหมาย อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.20, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .44) 4) โครงสร้างมี 4 หน่วยการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.20, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .83) 5) กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.00, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .70) 6) สื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.00, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .70) และ 7) การวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.20, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .83) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1) หลักการและเหตุผลของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตมีความเหมาะสม	4.40	.54	มาก
2) แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตสอดคล้องกับชุดวิชา	4.00	.70	มาก
3) จุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต	4.20	.44	มาก
4) โครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตมี	4.20	.83	มาก

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล
4 หน่วยการเรียนรู้			
5) กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการพัฒนาศมรรถนะ การวิจัยของนักศึกษา	4.00	.70	มาก
6) สื่อการเรียนรู้	4.00	.70	มาก
7) การวัดและประเมินผล	4.20	.83	มาก
ในภาพรวม	4.14	.68	มาก

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ผู้วิจัยนำเสนอการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept- Interview) กับผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล และข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับนักศึกษาปัจจุบัน และผู้ที่สำเร็จการศึกษา มารวบรวมเป็นแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล แนวคิดพื้นฐาน จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

2. การกำหนดเนื้อหาในแต่ละองค์ประกอบของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 การกำหนดหลักการและเหตุผล

2.2 การกำหนดแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตกำหนดโดยศึกษาปรัชญาในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความจำเป็นของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล การเรียนในรูปแบบออนไลน์ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

2.3 กำหนดจุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

2.4 โครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 หลักการและเหตุผลของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

2.4.2 แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

2.4.2 จุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

2.4.3 โครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตมี 4 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดปัญหาการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการบริหารทางการแพทย์ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำมากำหนดเป็นปัญหาการวิจัยเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ได้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

2.4.5 กิจกรรมการเรียนรู้

2.4.6 สื่อการเรียนรู้

2.4.7 การวัดและประเมินผล

ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 6 ส่วนดังนี้

1) คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้ เป็นคำอธิบายมโนทัศน์ของหน่วยเรียนนั้น ๆ ที่กำหนดให้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์

2) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ กำหนดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตโดยกำหนดเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถวัดและประเมินผลได้

3) คำอธิบายเนื้อหา กำหนดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

4) กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

4.1 ขั้นเตรียมการ

4.2 ขั้นนำเสนอ/เชิงปฏิบัติการ

4.3 ขั้นประเมินและสรุปผล

5) สื่อการเรียนรู้ กำหนดสื่อประกอบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนที่ใช้ คือ การเรียนผ่าน e-learning และ MST เอกสารประกอบการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และคู่มือ

6) การวัดและประเมินผล กำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเสริมออนไลน์ฯ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และสมรรถนะการทำวิจัย

2. การประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

การประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก

5.2 อภิปรายผล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการอภิปรายแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตในครั้งนี้ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม มาใช้ในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตในครั้งนี้ โดยสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และทัศนคติในการทำวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปิยวรรณ บุญเพ็ญ, ยุทธนา ไชยจุล และดุชนิ โยเหลา (2561) ได้ศึกษาสมรรถนะวิจัยและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยให้ประสบความสำเร็จ สมรรถนะวิจัย ประกอบด้วย สมรรถนะด้านความรู้ในการทำวิจัย สมรรถนะด้านทักษะและความสามารถในการทำวิจัย และการศึกษาของโรชวรรณา เซฟโฆลาม, รูฮียา ดือราแม และโซฟีลาน มะดาเฮ (2022) พบว่าสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนด้านความรู้ผ่านเกณฑ์ สมรรถนะการวิจัยด้านทักษะของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.78, S.D. = 0.66) และด้านเจตคตินักศึกษอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.02, S.D. = 0.70) ในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ในครั้งนี้ได้มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของแนวทาง เลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล ซึ่งแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ หลักการและเหตุผลของแนวทาง แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาแนวทาง จุดมุ่งหมายของแนวทาง โครงสร้างของแนวทาง กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การดำเนินการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

ดังกล่าวมีขั้นตอนในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมีแนวคิด ทฤษฎี และหลักการพื้นฐานมาเป็นกรอบในการพัฒนาแนวทางในครั้งนี้ นอกจากนั้นแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตยังได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ทำให้แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งการดำเนินการพัฒนาแนวทางฯ ดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมภณี (2545) ที่ได้สรุปไว้ว่า การพัฒนาการเรียนการสอนจะต้องผ่านการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของการพัฒนาแนวทางให้เป็นระบบ โดยคำนึงถึงแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งต้องจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของการพัฒนาแนวทางฯ ให้มีความสัมพันธ์กัน เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่สำคัญ

ซึ่งแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตโครงสร้างของแนวทางฯ ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผลของแนวทาง 2) แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาแนวทาง 3) จุดมุ่งหมายของแนวทาง 4) โครงสร้างของแนวทาง มี 4 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดปัญหาการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต 6) กิจกรรมการเรียนรู้ 7) สื่อการเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผล

ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้ เป็นคำอธิบายมโนทัศน์ของหน่วยการเรียนนั้น ๆ ที่กำหนดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแนวทาง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ 2) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ กำหนดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแนวทาง โดยกำหนดเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถวัดและประเมินผลได้ 3) เนื้อหาวิชา กำหนดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของแนวทางและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม 4) กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งมีขั้นเตรียมการ ขั้นนำเสนอ/เชิงปฏิบัติการ และขั้นประเมินและสรุปผล 5) สื่อการเรียนรู้ กำหนดสื่อประกอบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนที่ใช้ คือ การเรียนผ่าน e-learning และ MST เอกสารประกอบการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และคู่มือแนวทางฯ และ 6) การวัดและประเมินผล กำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแนวทางฯ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และสมรรถนะการทำวิจัย ซึ่งการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตในครั้งนี้จัดการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยในรูปแบบออนไลน์ที่สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2. การประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

ผลการประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตพบว่ามีความคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้โดยมีผลการประเมินโครงสร้างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.14, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .68) การที่แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตมีความคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนาอย่างมีระบบและมีขั้นตอนของการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ทำให้ผู้วิจัยทราบความต้องการของผู้เรียนหรือทราบวัตถุประสงค์ว่าจะให้เกิดอะไรแก่ผู้เรียน ในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการสนทนากลุ่มกับผู้เรียนเพื่อทราบความต้องการของผู้เรียนก่อนที่จะพัฒนาแนวทางดังกล่าว ซึ่งส่งผลให้แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

นำผลการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะการวิจัยด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชุดวิชาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตไปทดลองใช้

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ปราณี อ่อนศรี. (2018). แนวทางการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยในวิชาชีพพยาบาล ยุคประเทศไทย 4.0. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 19(1), 24–29.
- ปิยวรรณ บุญเพ็ญ, ยุทธนา ไชยจุล และดุสิต โยเหลา. (2561). สมรรถนะวิจัยและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยให้ประสบความสำเร็จ : กรณีศึกษานักวิจัยในมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ. *วารสารเกษมบัณฑิต*. 19(1): 74-88.
- พรรณี ลีจิวัฒน์. (2555). *การวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 7. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. มีนเซอร์วิส ซัพพลาย.
- โรชวรรณ เชพโหมล, รุฮัยซา ดือราแม และโซฟีลาน มะดาแฮ . (2022). สมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. *Journal of Social Science and Buddhist Anthropology*. 7(2): 275-293.
- วิไลวรรณ จันน้ำใส และนนทลี พรธาดาวิทย์. (2557). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*. 2(2), 1-11.
- วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล. 2544. การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในกระบวนการพยาบาล. *ปริญญานิพนธ์การศึกษาคุสุบัณฑิต*. (การวิจัย และพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอน: ภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิริยา วิจารณ์. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชนเขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2557). การวัดและประเมินสมรรถนะของบุคลากรวิชาชีพ. *วารสารการวิจัยสังคมศาสตร์* ประจำปี 2557. (1) : 1-23.
- ศิริรัตน์ ฉัตรแก้ว (2556). *สมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคล*. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สภาการพยาบาล. (2561) . นโยบายสภาการพยาบาลเกี่ยวกับกำลังคนในทีมพยาบาล. เรียกใช้เมื่อ 22 เมษายน 2565 จาก [https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/003\(1\).pdf](https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/003(1).pdf)

- สุนทรา โตบัว. (2554). การพัฒนาสมรรถนะวิจัยของนิสิตวิชาชีพครูด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง, ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา 2554*. 6-7 กรกฎาคม. หน้า 1-10.
- สุทธิพงศ์ บุญผดุง. (2557). การพัฒนาสมรรถภาพการทำวิจัยของครูตามแนวคิดของไวทือตส์กี โดยใช้หลักการเป็นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 16(4), 22-33.
- อรนุช ศรีคำ, และคณะ. (2561). การพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนให้บุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนา นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*. 1(2), 157-169.
- อพันธ์ พูลพuthา. (2558). รายงานวิจัยเรื่องความฉลาดทางอารมณ์และสมรรถนะการทำวิจัยของ นักศึกษาปริญญาตรีที่เรียนรายวิชาการวิจัยทางการศึกษา โดยใช้กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ. สถาบันวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อพันธ์ พูลพuthา. (2560). รายงานวิจัยเรื่องรูปแบบการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัย ในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. สถาบันวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อพันธ์ พูลพuthา. (2561). การพัฒนาสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 37(5): 182-191.
- อรอุมา รุ่งเรืองวนิชกุล. (2556). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะครูนักวิจัยด้วยการบูรณาการ กระบวนการเรียนรู้สำหรับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อิสริย์ พันธุ์เหนือ. (2562). สมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช, นนทบุรี.
- American Nurses Association. (2018). *Leadership Institute– Competency Model*. Silver Spring, MD: American Nurses Association.
- Canadian Nurses Association. (2017). *National nursing framework on medical assistance in dying*. Ottawa: Author.
- Institute of Medicine (IOM). (2001). *Crossing the quality chasm: A new health system for the 21st century*. National Academy Press, Washington, DC.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 แนวประเด็นคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept- Interview) แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวประเด็นคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

- 1) การจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกลชุดวิทยานิพนธ์ควรเป็นอย่างไร
- 2) การจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกลชุดวิชาวิทยานิพนธ์ที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษา ควรจัดการเรียนการสอนอย่างไร
- 3) แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ควรเป็นอย่างไร

ส่วนที่ 2 แนวประเด็นคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับนักศึกษาปัจจุบัน

- 1) นักศึกษาต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนชุดวิชาวิทยานิพนธ์อย่างไร
- 2) นักศึกษาต้องการให้หลักสูตรช่วยเหลือเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ในด้านใดบ้าง
- 3) นักศึกษาต้องการการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตอย่างไรบ้าง

ส่วนที่ 3 แนวประเด็นคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

- 1) การเรียนชุดวิชาวิทยานิพนธ์ที่ผ่านมาเป็นอย่างไร และต้องการให้มีปรับการจัดการเรียนการสอนอย่างไร
- 2) หลักสูตรควรให้การช่วยเหลือเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาในด้านใดบ้าง
- 3) การเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ควรเสริมสร้างอย่างไรบ้าง

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯ

ข้อความ	ความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.1 หลักการและเหตุผลของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯ มีความเหมาะสม					
1.2 แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯ สอดคล้องกับชุดวิชาฯ					
1.3 จุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯ					

ข้อความ	ความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.4 โครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยมี 4 หน่วยการเรียนรู้					
1.5 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษา					
1.6 สื่อการเรียนรู้					
1.7 การวัดและประเมินผล					

ตอนที่ 3 แบบวัดสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ

ส่วนที่ 1 แบบวัดสมรรถนะการวิจัยด้านความรู้ของนักศึกษาพยาบาล

จงเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

- หลักการที่สำคัญที่สุดในการเลือกหัวข้อปัญหาการวิจัย คือข้อใด
 - มีคุณค่าและมีประโยชน์
 - มีแหล่งวิชาการที่จะให้ค้นคว้า
 - มีความทันสมัยต่อเหตุการณ์
 - ผู้วิจัยเลือกด้วยตนเอง
- การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยมี ประโยชน์สำคัญในข้อใด
 - ช่วยให้ได้ปัญหาการวิจัย
 - ช่วยให้ได้ชื่อเรื่องการวิจัย
 - ช่วยให้ได้เรื่องการวิจัยที่เหมือนของผู้อื่น
 - ช่วยกำหนดแบบแผนการวิจัย
- ข้อใดเป็นการเสนอรายงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ การวิจัยที่ถูกต้อง
 - เสนอตามลำดับปีที่พิมพ์
 - เสนอตามลำดับเนื้อหาที่ได้จากบทคัดย่อ
 - เสนอเนื้อหาสาระเฉพาะ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 - เสนอเนื้อหาที่ผ่านการสังเคราะห์ และสรุปผล โดยผู้วิจัย

4. ผู้วิจัยต้องการศึกษาพฤติกรรมการเล่นของเด็ก ปัญหาสุขภาพทารกและความต้องการบริการพยาบาลของผู้ดูแลเด็กทารก ควรใช้รูปแบบการวิจัยแบบใด

- ก. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research)
- ข. การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research)
- ค. การวิจัยเพื่อทำนาย (Prediction research)
- ง. การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental research)

5. ผู้วิจัยต้องการศึกษา การเปรียบเทียบผลการใช้โปรแกรมการดูแลสุขภาพช่องปากในเด็กวัยเรียนโรคมะเร็งที่ได้รับยา เคมีบำบัด ควรใช้รูปแบบการวิจัยแบบใด

- ก. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research)
- ข. การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research)
- ค. การวิจัยเพื่อทำนาย (Prediction research)
- ง. การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental research)

6. ผู้วิจัยต้องการศึกษา การพัฒนาระบบบริการสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ควรใช้รูปแบบการวิจัยแบบใด

- ก. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research)
- ข. การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research)
- ค. การวิจัยเพื่อทำนาย (Prediction research)
- ง. การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental research)

7. คำว่าประชากร (Population) ในการวิจัย ข้อใดให้ความหมายได้สมบูรณ์ที่สุด

- ก. กลุ่มของคนที่ต้องการศึกษา
- ข. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชากร
- ค. กลุ่มของสิ่งที่ต้องการศึกษาทั้งหมด
- ง. กลุ่มของสิ่งมีชีวิตที่ต้องการศึกษา

8. คำว่า กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ในการวิจัยหมายถึงข้อใด

- ก. กลุ่มของสิ่งที่ต้องการศึกษาทั้งหมด
- ข. กลุ่มของคนส่วนหนึ่งที่เลือกมาเป็นตัวแทนในการศึกษา
- ค. กลุ่มของสิ่งมีชีวิตส่วนหนึ่งที่เลือกมาเป็นตัวแทนในการศึกษา
- ง. กลุ่มของสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตส่วนหนึ่งที่เลือกมาเป็นตัวแทนในการศึกษา

9. การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จะต้องคำนึงถึงสิ่งใด

- ก. จำนวนตัวแปรที่ศึกษา
- ข. ประเภทของงานวิจัย
- ค. ขอบเขตและลักษณะของประชากร
- ง. ถูกทุกข้อ

10. การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับบริการตรวจสอบสุขภาพของโรงเรียนแห่งหนึ่งสุ่มเลือกนักเรียนแต่ละ ชั้นปี ตามสัดส่วนจำนวนนักเรียนมาเป็น กลุ่มตัวอย่างมาเป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบใด

- ก. แบบเจาะจง
- ข. การสุ่มอย่างง่าย
- ค. การสุ่มแบบมีระบบ
- ง. การสุ่มแบบแบ่งชั้น

11. ผู้วิจัยต้องการการเก็บข้อมูลในการคัดเลือกหัวหน้าหอผู้ป่วยอายุรกรรมที่ประกอบด้วย บุคลิกภาพ เจตคติ ปฏิภาณไหวพริบ และการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของ ผู้วิจัยควรใช้เครื่องมือใดในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ก. แบบสำรวจ (Inventory)
- ข. มาตรฐานประเมินค่า (Rating Scales)
- ค. แบบสัมภาษณ์ (Interview)
- ง. ประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

12. การสังเกตที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร

- ก. จัดบันทึกที่หลัง
- ข. ไม่เฉพาะเจาะจง
- ค. สังเกตซ้ำหลายหลายครั้ง
- ง. สังเกตหลายอย่างพร้อมพร้อมกัน

13. งานวิจัยเรื่องหนึ่งใช้เครื่องมือวิจัยเป็น แบบสัมภาษณ์ในการรวบรวมข้อมูลควรใช้การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิธีใดจึงจะเหมาะสม

- ก. สัมภาษณ์ซ้ำแล้วหาค่าความสัมพันธ์
- ข. ใช้ข้อมูลที่ได้มาเข้าสู่ตร
- ค. สัมภาษณ์ซ้ำแล้วเปรียบเทียบความแตกต่าง
- ง. ใช้หลายคนสัมภาษณ์ข้อมูลเดียวกันแล้วนำมาเปรียบเทียบความแตกต่าง

14. ลักษณะสำคัญของคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือข้อใด

- ก. มีประสิทธิภาพและความเที่ยงตรง
- ข. มีความยากง่ายและอำนาจจำแนก
- ค. มีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น
- ง. มีความไวและความเป็นปรนัย

15. พยาบาล OPD สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้รับบริการ หลายๆ ครั้ง ก็ได้คำตอบเหมือนเดิม เป็นลักษณะที่ดีของเครื่องมือในข้อใด

- ก. ความเที่ยงตรง
- ข. ความเชื่อมั่น
- ค. อำนาจจำแนก
- ง. ความเป็นปรนัย

16. การสร้างเครื่องมือได้ตามเนื้อหาสาระของสิ่งที่ต้องการศึกษาเครื่องมือนั้นมีคุณภาพด้านใด

- ก. ความเที่ยงตรง
- ข. ความเชื่อมั่น
- ค. อำนาจจำแนก
- ง. ความยากง่าย

17. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแบบปรนัย โดยนำไปทดสอบกับนักเรียนครั้งเดียว กลุ่มเดียวจะใช้สูตรใด

- ก. สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
- ข. สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค
- ค. K.R. 20 ของ Kuder-Richardson
- ง. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของฮอยท์

18. ถ้าข้อมูลที่รวบรวมได้จากการวิจัยในรูปความถี่ หรือร้อยละ และข้อมูลดังกล่าวจัดเป็นประเภท ถ้าต้องการทดสอบว่าตัวแปร 2 ตัว มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ผู้วิจัยควรใช้สถิติใดในการทดสอบ

- ก. การทดสอบความแปรปรวน
- ข. การทดสอบค่าที
- ค. การทดสอบไคสแควร์
- ง. การทดสอบค่าซี

19. การแปลผลข้อมูลการวิจัย ควรหลีกเลี่ยงสิ่งใด
- การใช้ศัพท์ทางการวิจัย
 - การวิจารณ์ผลการวิเคราะห์
 - การกล่าวถึงตัวแปรหรือกลุ่มตัวอย่าง
 - การกล่าวถึงตัวแปรหรือตัวแปรตาม
20. การเปรียบเทียบคะแนนความรู้ การพยาบาลผู้ป่วยโรคหัวใจ 2 ค่าจะใช้ค่าสถิติอะไรบ้าง
- ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - ค่าสัดส่วน และค่าเฉลี่ย
 - ตัวกลางเลขคณิต และค่าสัดส่วน
 - ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
21. งานวิจัยต้องการศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้โปรแกรมสร้างสุขห้ำมีผลต่อการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุหรือไม่ควรเลือกใช้สถิติในข้อใด
- t-test independent
 - t-test dependent
 - spearman correlation
 - Pearson correlation
22. ข้อใดถูกต้องที่สุด
- การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ คือ การวิจัยโดยใช้กระบวนการรักษาพยาบาล
 - การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ คือ การค้นหาแนวปฏิบัติใหม่ที่ได้จากการทดลอง
 - การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ คือ การใช้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ ซึ่งได้จากกระบวนการสืบค้น วิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจในกระบวนการรักษาพยาบาล
 - การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ คือ การใช้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ ซึ่งได้จากกระบวนการทดลอง วิจัย เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจในกระบวนการรักษาพยาบาล

ส่วนที่ 2 แบบวัดสมรรถนะการวิจัยด้านทักษะของนักศึกษาพยาบาล

สมรรถนะการวิจัยด้านทักษะของนักศึกษาพยาบาล	5	4	3	2	1
1.ท่านกำหนดปัญหาการวิจัยแล้วตั้งเป็นชื่อเรื่องการวิจัยได้					
2.ท่านสามารถวิเคราะห์ปัญหาการวิจัยในหน่วยงานและนำมากำหนดเป็นปัญหาการวิจัยได้					
3.ท่านสามารถทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการวิจัยที่ท่านสนใจได้					
4.ท่านมีความสามารถในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศในการวิจัย					

สมรรถนะการวิจัยด้านทักษะของนักศึกษาพยาบาล	5	4	3	2	1
5.ท่านสามารถเลือกรูปแบบวิจัย มาใช้ในงานวิจัยได้อย่างถูกต้อง					
6.ท่านสามารถบอกได้ว่ากลุ่มตัวอย่างในการวิจัยของท่านต้องมีจำนวนเท่าใดและคุณลักษณะเป็นอย่างไร					
7.ท่านสามารถบอกได้ว่าจะใช้เครื่องมือใดในการรวบรวมข้อมูล					
8.ท่านสามารถวิเคราะห์ข้อมูลทาง ทางสถิติที่ต้องการ ด้วยตนเองหรือขอรับความช่วยเหลือจากผู้รู้ได้					
9.ท่านวิเคราะห์และนำผลการวิจัยมาใช้ในการปฏิบัติการในหน่วยงานของท่านได้					
10.ท่านมีความสามารถในการสืบค้นและใช้ประโยชน์จากหลักฐานเชิงประจักษ์					
11.ท่านสามารถประเมินได้ว่างานวิจัยใดเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของท่านได้					
12.ท่านรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติงานเพื่อวิจัยหาแนวทางการดูแลผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม					

ส่วนที่ 3 แบบวัดสมรรถนะการวิจัยด้านทัศนคติของนักศึกษาพยาบาล

สมรรถนะการวิจัยด้านทัศนคติของนักศึกษาพยาบาล	5	4	3	2	1
1. การวิจัยมีความสำคัญต่อวิชาชีพพยาบาล					
2. การวิจัยสามารถนำมาใช้พัฒนาคุณภาพการพยาบาลได้					
3. การวิจัยเป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง					
4.การทำงานวิจัยทำให้ท่านมีความรู้เพิ่มขึ้นและมีความคิดกว้างไกล					
5.การวิจัยเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถ					
6.การวิจัยทำให้ท่านคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล					
7.การวิจัยทำให้ท่านกระตือรือร้นในการเฝ้าหาความรู้					
8.การวิจัยช่วยให้สามารถรวบรวมข้อมูลได้กว้างขวางมากขึ้น					
9.การวิจัยเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารทางการพยาบาลควรจะทำควบคู่กับการปฏิบัติงาน					
10.การนำผลการวิจัยมาใช้แก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานเป็น					

สมรรถนะการวิจัยด้านทัศนคติของนักศึกษาพยาบาล	5	4	3	2	1
การพัฒนางานของพยาบาล					
11.การติดตามอ่านผลงานวิจัยทางการพยาบาลจากแหล่งต่างๆ เป็นสิ่งจำเป็นและควรทำ					
12.การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการวิจัยเป็นการช่วยพัฒนาวิชาชีพพยาบาลทางหนึ่ง					
13.การทำงานวิจัยหรือมีส่วนร่วมในการวิจัยทำให้ท่านมีความภาคภูมิใจในตนเอง					

**แบบประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหา
บัณฑิต**

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างด้านขวามือของแต่ละข้อ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

- 5 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
 4 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
 3 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง
 2 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย
 1 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านบริบท						
1	วัตถุประสงค์ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯ มีความชัดเจน เข้าใจง่าย					
2	วัตถุประสงค์ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของหลักสูตร					
3	วัตถุประสงค์ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯสามารถปฏิบัติได้จริง					
4	วัตถุประสงค์ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯ มีการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต					
5	การแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯมีความชัดเจน					

6	เนื้อหาในแต่ละหัวข้อนำไปใช้ในการปฏิบัติได้					
7	เนื้อหาในแต่ละหัวข้อมีความทันสมัย					
ด้านปัจจัยนำเข้า						
1	การเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตในรูปแบบออนไลน์มีความเหมาะสม					
2	เอกสารประกอบการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตมีความเหมาะสม					
3	สื่อประกอบการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตมีความเหมาะสม					
4	การเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตในรูปแบบออนไลน์มีความเหมาะสมมาใช้ในการเสริมสร้างฯ					
5	เวลาที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตมีความเหมาะสม					
ด้านกระบวนการ						
1	มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต					
2	มีการประชุมวางแผนของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต					
3	ความเหมาะสมของการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต					
4	ความเหมาะสมของเวลาในการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต					
5	ความเหมาะสมของกิจกรรมการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต					
6	การจัดกิจกรรมการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตสามารถนำไปปฏิบัติได้					
ด้านผลผลิต						
1	แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯสามารถนำมาใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต					
2	สามารถประยุกต์ใช้แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯ ในการจัดการเรียนการสอนของชุดวิชาวิทยานิพนธ์					

3	สามารถประยุกต์ใช้แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯ ในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละชุดวิชาได้				
4	นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ได้				
5	กิจกรรมการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาล ศาสตรมหาบัณฑิตช่วยพัฒนาผู้เรียนได้				
6	นักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะการวิจัยเพิ่มขึ้นส่งผลต่อการทำวิทยานิพนธ์				
9	นักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะการวิจัยเพิ่มขึ้นส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษา				

ภาคผนวก ข

แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

หลักการและเหตุผล

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ได้เริ่มเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาโท ในปีการศึกษา 2548 โดยเริ่มเปิดหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล เพื่อการพัฒนาบุคลากรทางการพยาบาลโดยเฉพาะผู้บริหารการพยาบาลไทยที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานบริการสุขภาพทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศและต่างประเทศ และต้องการพัฒนาดตนเองเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะ ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะเชิงวิชาชีพและทางการบริหาร สอดรับกับระบบบริการสุขภาพ ความต้องการของสังคม และนโยบายประเทศชาติและของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป โดยสามารถศึกษาด้วยตนเองควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และการดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัวได้ ปัจจุบันเปิดสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางการพยาบาล รุ่น 16 (ปีการศึกษา 2564)

นักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางการพยาบาล ทางหลักสูตรมีการจัดการเรียนการสอนในชุดวิทยานิพนธ์ ในภาคต้น สำหรับนักศึกษาในชั้นปีที่ 2 เป็นการลงทะเบียนเรียนในชุดวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 สำหรับวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3 และ 4 นักศึกษาสามารถลงทะเบียนได้ในภาคการศึกษาถัดไป หรือสามารถลงเรียนชุดวิทยานิพนธ์ได้ตามความก้าวหน้าของการทำวิทยานิพนธ์ จากการสำรวจข้อมูลย้อนหลัง 3 ปี เกี่ยวกับระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางการพยาบาล ในปีการศึกษา 2561, 2562 และ 2563 ระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาภายใน 5 ปี พบร้อยละ 73.68, 61.90 และร้อยละ 66.67 ตามลำดับ และในปีการศึกษา 2561, 2562 และ 2563 ระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาภายใน 6 ปี พบร้อยละ 26.32, 38.10 และร้อยละ 33.33 ตามลำดับ (ข้อมูลติดตามบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางการพยาบาล, 2564) นอกจากนี้ยังมีนักศึกษาอีกจำนวนหนึ่งที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนด ได้มีการขอขยายระยะเวลาการศึกษา เนื่องจากอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อขอการสำเร็จการศึกษา ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาล งดการจัดการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้า มีการปรับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ส่งผลต่อการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาพยาบาล ประกอบกับข้อจำกัดของแต่ละจังหวัดงดการเดินทางระหว่างพื้นที่ ส่งผลต่อการดำเนินการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา ดังนั้นควรมีการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลเพื่อให้การดำเนินการวิจัยดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดของหลักสูตร

สมาคมการพยาบาลของสหรัฐอเมริกา (American Nursing Association, 2015) ได้นิยามสมรรถนะการวิจัย ว่าเป็นความรู้ ทักษะ และความสามารถในการอธิบายคุณค่าและประยุกต์งานวิจัยมาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล และสมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพมีองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบด้านความรู้ เป็นความรู้ความสามารถของพยาบาลเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัย 2) องค์ประกอบด้านทักษะ เป็นพฤติกรรมของพยาบาลที่แสดงถึงคุณสมบัติที่ดีในการนำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพพยาบาล และ 3) องค์ประกอบด้านเจตคติ เป็นความคิดในการสนับสนุนการทำวิจัยทางการพยาบาลหรือทำวิจัยร่วมกับสหสาขาวิชาชีพเพื่อสร้างผลงานให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร สนับสนุนบุคลากรในหน่วยงานให้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง และจากการศึกษาของ Jiang, Yuan and Zhang (2019); ดาราวดี เมธนาวัน (2552) และมุกดา นามผล (2553) พบว่าสมรรถด้านการทำวิจัยของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาล

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางการพยาบาล เพื่อให้มีสมรรถนะการทำวิจัยทางด้านความรู้การทำวิทยานิพนธ์ ทักษะการทำวิทยานิพนธ์ และทัศนคติการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยจึงพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล และสอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยองค์ประกอบของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผลของหลักสูตรเสริม แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯ จุดมุ่งหมายของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯ โครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ประกอบด้วย ขั้นเตรียมการ ขั้นนำเสนอ/เชิงปฏิบัติการ และขั้นประเมินและสรุปผล มาใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนักศึกษาเรียนผ่านสื่อออนไลน์ เมื่อนักศึกษาได้เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยอาจส่งผลกระทบต่อความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ และการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตตามที่หลักสูตรกำหนด

แนวคิดพื้นฐานของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย

แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ที่มุ่งเน้นเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาล เพื่อให้มีสมรรถนะการทำวิจัยทางด้านความรู้การทำวิทยานิพนธ์ ทักษะการทำวิทยานิพนธ์ และทัศนคติการทำวิทยานิพนธ์ การพัฒนาหลักสูตรเสริมออนไลน์นี้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล และสอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยองค์ประกอบของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยฯ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล แนวคิดพื้นฐาน จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการ

เรียนรู้ การวัดและประเมินผล ประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ประกอบด้วย ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นนำเสนอ/เชิงปฏิบัติการ และขั้นประเมินและสรุปผล มาใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนักศึกษาเรียนผ่านสื่อออนไลน์

วัตถุประสงค์ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

เมื่อนักศึกษาพยาบาลได้เข้ารับการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยนี้แล้ว

1. มุ่งเน้นเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อให้มีสมรรถนะการทำวิจัยทางด้านความรู้การทำวิทยานิพนธ์ ทักษะการทำวิทยานิพนธ์ และทัศนคติการทำวิทยานิพนธ์
3. ส่งผลต่อความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ และการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตตามที่หลักสูตรกำหนด

โครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

โครงสร้างของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตแบ่งออกเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ โดยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีการสอดแทรกด้านเจตคติการทำวิทยานิพนธ์ มีรายละเอียดดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาสมรรถนะการวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดปัญหาการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการบริหารทางการพยาบาล เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำมากำหนดเป็นปัญหาการวิจัยเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ได้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การพัฒนาสมรรถนะการวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การพัฒนาสมรรถนะการวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะการวิจัยด้านความรู้และทักษะการทำวิทยานิพนธ์

กิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรเสริมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

1.2 ชี้แจงเข้ารับการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

โดยออนไลน์

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นนำเสนอ/เชิงปฏิบัติการ

2.1 ชี้แจงขอบเขตของเนื้อหาการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาล

ศาสตรมหาบัณฑิต

2.2 นักศึกษาพยาบาลเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นประเมินและสรุปผล

ร่วมกันประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้
2. Power point

การวัดและประเมินผล

การตอบแบบวัดสมรรถนะการทำวิจัยด้านความรู้การทำวิทยานิพนธ์ ทักษะการทำวิทยานิพนธ์ และทัศนคติการทำวิทยานิพนธ์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดปัญหาการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์

คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้

ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดปัญหาการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการบริหารทางการพยาบาล เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำมากำหนดเป็นปัญหาการวิจัยเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ได้

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดปัญหาการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์

เค้าโครงเนื้อหา

การกำหนดปัญหาการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์

กิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรเสริมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

1.2 ชี้แจงเข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตโดยออนไลน์

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นนำเสนอ/เชิงปฏิบัติการ

2.1 ชี้แจงขอบเขตของเนื้อหาการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดปัญหาการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์

2.2 นักศึกษาพยาบาลเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดปัญหาการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นประเมินและสรุปผล

ร่วมกันประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

สื่อการเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

2. Power point

การวัดและประเมินผล

การตอบแบบวัดสมรรถนะการทำวิจัยในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

เอกสารประกอบการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดปัญหาการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

ความสำคัญของการกำหนดหัวข้อเรื่องวิจัย

เนื่องจากการกำหนดชื่อเรื่องการวิจัย (research title) เป็นข้อความแรกๆ ที่จะสื่อความหมายกับผู้อ่าน ดังนั้นควรตั้งชื่อเรื่องให้มีความเหมาะสมและสามารถสื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงสาระ ๓ ประการ คือ ตัวแปรที่ศึกษา รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และประชากรที่ศึกษา

ชื่อเรื่องที่ได้นอกจากควรบ่งบอกหรือสะท้อนให้ทราบถึงตัวแปรที่ศึกษา รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และประชากรที่ศึกษาแล้ว ยังต้องเขียนให้เป็นข้อความที่กระชับ รัดกุม และไม่ใช้คำฟุ่มเฟือยที่ไม่จำเป็นอีกด้วย

การกำหนดเรื่องวิจัย

ปัญหาการวิจัย (research problem) หมายถึง ข้อสงสัยเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ต่างๆ ที่บ่งบอกให้ทราบว่าผู้วิจัยต้องการทราบคำตอบ หรือความรู้ความจริงในลักษณะใด

การทำวิจัยเริ่มต้นจากการมีปัญหาการวิจัย หากเริ่มต้นด้วยปัญหาที่ดีก็จะช่วยให้ความคาดหวังได้ ผลการวิจัยที่ได้รับจะมีคุณค่า ดังนั้นการกำหนดปัญหาการวิจัยจึงเป็นงานที่สำคัญมากอย่างหนึ่งในกระบวนการวิจัย

แหล่งที่มาของปัญหาการวิจัย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยทั่วไปผู้วิจัยมักจะอาศัยเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการกำหนดปัญหาการวิจัย โดยเลือกศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชาการที่ประสงค์จะทำวิจัย

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง หมายถึง เอกสารทางวิชาการต่างๆ เช่น หนังสือ ตำรา วารสาร ทั้งที่เป็นเอกสารแบบดั้งเดิมและที่เป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบต่างๆ เช่น ซีดีรอม เว็บไซต์ ซึ่งอาจเป็นแหล่งความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี กฎ หลักการ แนวคิด ข้อเท็จจริงต่างๆ ที่ผู้วิจัยอาจสงสัยว่าในสถานการณ์ที่ที่แตกต่างไป เหตุการณ์ต่างๆ จะเป็นไปตามที่เคยมีผู้ค้นพบไว้แล้วหรือไม่ ทั้งนี้เนื่องจากในทางสังคมศาสตร์ เหตุการณ์ต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงไป จึงอาจต้องการพิสูจน์ยืนยันอยู่เสมอ

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หมายถึง รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ทั้งที่อยู่ในรูปของฉบับเต็มและบทคัดย่อ ตลอดจนบทความวิจัยทั้งที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา เป็นเอกสารที่ช่วยให้ทราบถึงความรู้ใหม่ๆ ในวงวิชาการนั้น และควรศึกษาในประเด็นของข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป เนื่องจากข้อเสนอแนะเหล่านี้จะช่วยชี้ประเด็นที่จะทำวิจัยต่อไป

2. บุคคลอื่น ปัญหาการวิจัยที่ได้จากบุคคลอื่น อาจเป็นการรวบรวมแนวคิดจากหลายๆ คนมาประมวลเป็นข้อปัญหา หรืออาจเป็นการรับเอาหัวข้อปัญหานั้นมาเลยก็ได้

2.1 การรวบรวมแนวคิดจากหลายๆ คน การรวบรวมแนวคิดจากหลายๆ คนมาประมวลเป็นข้อปัญหานั้น อาจได้มาจากการสนทนา การพูดคุยกับผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ อาจได้มาจากการสัมมนา การอภิปราย คำบรรยายในที่ประชุมสัมมนา หนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ เป็นต้น

2.2 ประสบการณ์ของผู้วิจัย ผู้วิจัยอาจได้ปัญหาการวิจัยจากปัญหาที่ประสบอยู่ในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การประกอบอาชีพก่อให้เกิดประสบการณ์และการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ หรือหน้าที่งานนั้นๆ การศึกษาอบรมก่อให้เกิดประสบการณ์และการเรียนรู้ตามหลักสูตรทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การดำเนินชีวิตประจำวันก่อให้เกิดประสบการณ์และการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิต

แนวทางการกำหนดปัญหาการวิจัย

การกำหนดปัญหาการวิจัยเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากอย่างหนึ่งในกระบวนการวิจัย การวิจัยเริ่มต้นทำวิจัยโดยมีปัญหาการวิจัยที่ดีเป็นที่คาดหวังว่าผลการวิจัยที่ได้จะมีคุณค่า การดำเนินงานเพื่อให้ได้ปัญหาการวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัญหา การวิเคราะห์ปัญหานับเป็นงานที่สำคัญและมีความสลับซับซ้อน การวิเคราะห์ปัญหามีจุดมุ่งหมายเพื่อชี้ชัดประเด็นปัญหา ซึ่งเป็นข้อสงสัยที่ผู้วิจัยต้องการหาคำตอบหรือต้องการพิสูจน์ประเด็นใดที่มีผู้ค้นพบคำตอบหรือพิสูจน์ทราบแล้ว รวมทั้งประเด็นที่มีความสำคัญน้อยจะไม่ถูกนำมาเป็นปัญหาการวิจัย แนวทางการวิเคราะห์ปัญหามีดังนี้

1.1 การเลือกเรื่องที่เป็นปัญหา เป็นการพิจารณาสภาพกว้างๆ ทั่วไป ของเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ต่างๆ ที่ผู้วิจัยเกี่ยวข้องหรือมีความสนใจจะศึกษา เรื่องราวของเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่ศึกษาอาจมาจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บุคคลอื่น และประสบการณ์ของผู้วิจัย การพิจารณาสภาพกว้างๆ ทั่วไป ก็เพื่อค้นคว้าเรื่องที่เป็นปัญหา ปัญหาที่พิจารณาในขั้นนี้คือปัญหาทางการศึกษา ปัญหาที่พบในขั้นแรกนี้อาจจะคลุมเครือไม่ชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยต้องลดความคลุมเครือลง และทำให้ปัญหามีความชัดเจนขึ้น

1.2 การทำความเข้าใจปัญหา เป็นการแยกแยะรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นปัญหา ซึ่งอาจทำได้โดยการรวบรวมข้อเท็จจริงหรือตัวแปรที่อาจเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นปัญหาและคำอธิบายเกี่ยวกับข้อเท็จจริงนั้นๆ แล้วตรวจสอบดูว่าข้อเท็จจริงหรือคำอธิบายนั้นเป็นจริงหรือไม่ ข้อเท็จจริงและคำอธิบายบางประเด็นอาจจะไม่ทราบว่าหาคำตอบหรือพิสูจน์ได้อย่างไร ก็ไม่ควรนำมาเป็นประเด็นปัญหาการวิจัย ควรเลือกประเด็นที่มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบคำถามหรือพิสูจน์ข้อสงสัยได้มาเป็นปัญหาการวิจัย

1.3 การระบุประเด็นปัญหาการวิจัย เป็นการตัดสินใจเลือกประเด็นปัญหาที่เป็นข้อสงสัยและต้องการทราบคำตอบ แล้วนำเสนอในรูปข้อความแสดงปัญหาการวิจัย มีลักษณะเฉพาะเจาะจงประกอบด้วย ตัวแปร รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และประชากรเป้าหมาย ในการวิจัยเรื่องหนึ่งอาจมีประเด็นปัญหาเพียงประเด็นเดียวหรือหลายประเด็น และอาจเขียนในรูปประโยคคำถามหรือประโยคบอกเล่าก็ได้ การเขียนข้อความแสดงปัญหาการวิจัยนี้ถ้าเขียนให้ละเอียดชัดเจน ก็จะสะท้อนถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ด้วย

2. การประเมินปัญหา เมื่อได้ข้อความแสดงปัญหาการวิจัยแล้วก่อนจะลงมือดำเนินการวิจัยในขั้นต่อไปควรได้มีการประเมินปัญหาการวิจัยซึ่งเป็นการพิจารณาและทบทวนดูว่าปัญหานั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ มีข้อพิจารณาความเหมาะสมในประเด็นต่อไปนี้

1. ปัญหาการวิจัยมีความแปลกใหม่และไม่ซ้ำซ้อนกับปัญหาที่ผู้อื่นทำไว้แล้ว
2. ปัญหาการวิจัยมีขอบเขตเหมาะสม ไม่กว้างขวางเกินไปจนยากที่จะทำให้สำเร็จ หรือไม่แคบเกินไปจนแทบไม่มีความหมายหรือไม่มีความประโยชน์

3. ผลการวิจัยที่จะได้รับมีความสำคัญและเป็นประโยชน์
4. ผลการวิจัยที่จะได้รับสามารถสรุปอ้างอิงได้กว้างขวาง ทั้งในด้านสถานที่ เวลา และบุคคล
5. มีวิธีการและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคำตอบต่อปัญหาการวิจัยนั้น
6. ผู้วิจัยมีความสนใจหรืออยากรู้อยากเห็นในเรื่องนั้นอย่างแท้จริง
7. ผู้วิจัยมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องนั้นเพียงพอ
8. ผู้วิจัยมีงบประมาณค่าใช้จ่ายเพียงพอ หรือมีแหล่งเงินทุนสนับสนุน
9. ผู้วิจัยมีเวลาเพียงพอที่จะทำเรื่องนั้นให้สำเร็จ
10. ผู้วิจัยมีความปลอดภัยปราศจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการทำวิจัย หรือการเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องนั้น

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

การเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการ
การทำวิทยานิพนธ์

คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้

การเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการ
การทำวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำ
วิทยานิพนธ์ เพื่อการทำวิทยานิพนธ์ได้

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีที่
นำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เค้าโครงเนื้อหา

การทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

กิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยมี
ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศา
สตรมหาบัณฑิต

1.2 ชี้แจงเข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

โดยออนไลน์

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นนำเสนอ/เชิงปฏิบัติการ

2.1 ชี้แจงขอบเขตของเนื้อหาการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาล ศาสตร์มหาบัณฑิตเกี่ยวกับสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

2.2 นักศึกษาพยาบาลเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นประเมินและสรุปผล

ร่วมกันประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

สื่อการเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2
2. Power point

การวัดและประเมินผล

การตอบแบบวัดสมรรถนะการทำวิจัยในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

เอกสารประกอบการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม และแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง หมายถึง แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการวิจัยหรือตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งผู้วิจัยจะต้องไปศึกษาค้นคว้ามาก่อนที่จะลงมือทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ หรือบางครั้งอาจเรียกว่า การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี เป็นข้อความที่ใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ได้ผ่านการพิสูจน์มาแล้วเป็นที่ยอมรับในแต่ละสาขาวิชาและได้ใช้กันอย่างแพร่หลาย

แหล่งของวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย แหล่งของวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมีทั้งแหล่งที่เป็นปฐมภูมิและแหล่งทุติยภูมิ ข้อมูลที่นำมาใช้ควรเป็นมาจากแหล่งปฐมภูมิ เนื่องจากมีความน่าเชื่อถือ

วิธีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การทบทวนวรรณกรรมหรือการศึกษาค้นคว้าเอกสารต่างๆ ซึ่งผู้ศึกษาควรปฏิบัติดังนี้

1. ต้องศึกษาปัญหาการวิจัย หรือวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือสมมติฐานการวิจัยให้เข้าใจก่อน
2. ตั้งชื่อเรื่องหรือหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการวิจัย หรือตัวแปรที่ต้องการศึกษา

3. เรื่องที่จะศึกษาให้ตรงตามประเด็นปัญหาการวิจัย หรือตรงตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา
 5. ควรมีการประเมินประเด็นสำคัญของเรื่องที่จะทบทวนให้ตรงกับปัญหาการวิจัยหรือตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้
 - 5.1 ความเกี่ยวข้องกับปัญหาการวิจัยหรือวัตถุประสงค์ของการวิจัย
 - 5.2 ความน่าเชื่อถือของข้อความโดยพิจารณาความเป็นเหตุเป็นผล หรือหลักฐาน
 - 5.3 ข้อความที่เขียนเป็นความคิดของผู้เขียนเอง โดยไม่คัดลอกจากผลงานของบุคคลอื่น
 - 5.4 ข้อมูลที่นำมาเขียน ต้องมีความน่าเชื่อถือ
- ประโยชน์ของวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย วรรณกรรมหรือข้อความที่จะนำมาอ้างอิงหรือเขียนในหัวข้อนี้ควรสอดคล้องหรือสนับสนุนว่าการวิจัยเรื่องนี้มีความเป็นมาอย่างไรหรือไม่จึงทำวิจัยเรื่องนี้
 2. สมมติฐานการวิจัย การตั้งสมมติฐานการวิจัยจะต้องมีเหตุผล คือแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสนับสนุน
 3. นิยามคำศัพท์เฉพาะ การนิยามหรือการให้ความหมายของตัวแปรที่ศึกษา
 4. การสุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และเทคนิคการสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้หลักการหรือทฤษฎีของใครก็ต้องเขียนอ้างอิง
 5. การสร้างเครื่องมือวิจัย ระบุแนวทางการสร้างให้ชัดเจน
 6. การวิเคราะห์ข้อมูล
 7. การอภิปรายผลการวิจัย ซึ่งเป็นการให้เหตุผลของผู้วิจัยว่า ผลการวิจัย ออกมาอย่างนี้สอดคล้อง หรือตรงกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของใครบ้าง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

การเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย

คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้

การเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย เพื่อให้นักศึกษาสามารถออกแบบการวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ได้

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย

เค้าโครงเนื้อหา

การออกแบบการวิจัย

กิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

1.2 ชี้แจงเข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตโดยออนไลน์

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นนำเสนอ/เชิงปฏิบัติการ

2.1 ชี้แจงขอบเขตของเนื้อหาการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตเกี่ยวกับสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย

2.2 นักศึกษาพยาบาลเข้าร่วมกิจกรรมในการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นประเมินและสรุปผล

ร่วมกันประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3

สื่อการเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3
2. Power point

การวัดและประเมินผล

การตอบแบบวัดสมรรถนะการทำวิจัยในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3

เอกสารประกอบการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3

การออกแบบการวิจัย เป็นการวางแผนการวิจัยที่แสดงถึงการกำหนดรูปแบบ และแนวทางการวิจัย เพื่อให้ได้คำตอบหรือข้อความรู้ตามปัญหาการวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การได้คำตอบที่มีความตรงภายใน และความตรงภายนอก องค์ประกอบสำคัญของการออกแบบการวิจัยประกอบด้วย การ

ออกแบบการวัดตัวแปร (Measurement design) การออกแบบการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling design) และการออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis design)

1. ความหมายและความสำคัญของการออกแบบการวิจัยทางการพยาบาล

การออกแบบการวิจัย หมายถึง แผนงานแสดงแนวทาง วิธีการที่มีระบบ มีขั้นตอนในการแสวงหาข้อเท็จจริงให้ได้คำตอบปัญหาที่เที่ยงตรงเชื่อถือได้ (นางลักษณ์ วิรัชชัย, 2543)

การออกแบบการวิจัยว่า เป็นแผนการ (Plan) และ (Structure) ของการทำวิจัย เพื่อให้ได้คำตอบสำหรับปัญหาการวิจัย กล่าวคือ แผนการ หมายถึง สิ่งที่แสดงแนวทางและขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัยที่นักวิจัยกำหนดขึ้น และตัดสินใจว่าจะทำตามที่กำหนดขึ้น เริ่มตั้งแต่การตั้งสมมติฐานการวิจัยที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม ส่วนโครงสร้าง หมายถึงเค้าโครงหรือรูปแบบ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการวิจัยที่นักวิจัยทำการศึกษาเพื่อตอบปัญหาการวิจัย (Kerlinger & Lee, 2000)

การออกแบบการวิจัย เป็นแผนกระบวนการที่นักวิจัยจัดทำขึ้นเพื่อตอบปัญหาการวิจัยได้อย่างมีความตรง (Validity) มีความเป็นปรนัย (Objectivity) มีความถูกต้องแม่นยำ (Accuracy) และมีความประหยัดไม่สิ้นเปลืองมาก

จึงสรุปได้ว่าการออกแบบการวิจัย เป็นการกำหนดแผนการดำเนินงานที่แสดงถึงรูปแบบ แนวทาง และวิธีการที่มีระบบมีขั้นตอนในการวิจัย เพื่อให้ได้คำตอบของการวิจัยที่มีความตรง ความปรนัย และแม่นยำ ภายใต้ทรัพยากรที่ประหยัด

การออกแบบการวิจัยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 อย่าง คือ

1) เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องตรงต่อคำถามของการวิจัยที่มีความตรง ถูกต้องแม่นยำ เป็นปรนัย และประหยัดมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

2) เพื่อควบคุมความแปรปรวน การควบคุมความแปรปรวนมีหลักการ 3 ประการคือ การศึกษาให้ครอบคลุมขอบข่ายของปัญหาการวิจัยให้มากที่สุด การควบคุมอิทธิพลของสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่มีอยู่ในขอบข่ายของการวิจัย แต่ส่งผลต่อการวิจัยให้ได้มากที่สุด และการลดความผิดพลาดคลาดเคลื่อนให้ได้มากที่สุด

2. หลักของการออกแบบการวิจัยทางการพยาบาล

เนื่องจากวัตถุประสงค์การวิจัยที่สำคัญของการออกแบบการวิจัยคือ การควบคุมหรือขจัดอิทธิพลของตัวแปรแทรกซ้อนที่ไม่ต้องการศึกษาให้หมดไป เพื่อให้ผลการวัดค่าตัวแปรตามนั้นมาจากการจัดกระทำของตัวแปรต้น/ตัวแปรอิสระแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งจะนำไปสู่การได้คำตอบต่อปัญหาการวิจัยที่ถูกต้องแม่นยำที่สุด ดังนั้นหลักการออกแบบการวิจัยจึงเป็นเรื่องของการควบคุมความแปรปรวนของตัวแปรในการวิจัย โดยยึดหลักการที่ว่า “The Max Min Con Principle” (Kerlinger & Lee, 2000) ซึ่งประกอบด้วยดังนี้

2.1 การทำให้ความแปรปรวนที่เป็นผลมาจากตัวแปรต้น/ตัวแปรอิสระมีค่าสูงที่สุด (Maximization of systematic variance) ทำให้ค่าของตัวแปรอิสระมีความแตกต่างกันมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น ต้องการเปรียบเทียบผลการบรรเทาเพื่อจัดการความปวดโดยใช้ 2 วิธี (ตัวแปรอิสระ คือการ

บรรเทาความปวด แปรค่าได้ 2 วิธี ตัวแปรตามคือ ความปวด) ผู้วิจัยควรเลือกค่าของตัวแปรอิสระ คือ วิธีการบรรเทาความปวด 2 วิธี ที่มีความแตกต่างกันมาก ๆ เพื่อให้ผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการบรรเทาความปวด 2 วิธีนั้น มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ถ้าวิธีการบรรเทาความปวด 2 วิธีนั้นมีความแตกต่างกันน้อย โอกาสที่จะเกิดความแตกต่างระหว่างผลการบรรเทาความปวด 2 วิธี ก็มีน้อยด้วย

2.2 การทำให้ความแปรปรวนที่เกิดจากความคลาดเคลื่อนมีค่าน้อยที่สุด (Minimization of error variance) ทำให้ความคลาดเคลื่อนในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีค่าน้อยที่สุดทั้งความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากความแตกต่างระหว่างบุคคล และความคลาดเคลื่อนในการวัด

การทำให้ความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากความคลาดเคลื่อนมีค่าน้อยที่สุด มีหลักการ 2 ประการ คือ การควบคุมเงื่อนไขในการวัด และการเพิ่มความเชื่อถือได้ของเครื่องมือวัด

2.3 การควบคุมความแปรปรวนที่เกิดจากตัวแปรแทรกซ้อน (Control of extraneous systematic variance) ทำให้ตัวแปรแทรกซ้อนหรือตัวแปรอิสระที่ไม่ต้องการศึกษา มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย การควบคุมอิทธิพลจากตัวแปรแทรกซ้อนทำได้ดังนี้

1) การสุ่ม (Randomization) เป็นวิธีที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความเท่าเทียมกัน การสุ่มนับเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน ถ้าสามารถทำได้ควรใช้วิธีการสุ่มในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2) การกำจัดตัวแปร (eliminate the variable) การกำจัดตัวแปรเป็นการเลือกสมาชิกของกลุ่มตัวอย่าง ให้มีลักษณะของตัวแปรแทรกซ้อนนั้นเหมือน ๆ กัน เช่น ถ้าเกรงว่าตัวแปรระดับสติปัญญาจะมีผลกระทบต่ตัวแปรตามที่กำลังศึกษา ควรเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับสติปัญญาในระดับเดียวกัน ดังนั้นตัวแปรสติปัญญาก็จะกลายเป็นตัวแปรคงที่ซึ่งไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม

3) การเพิ่มตัวแปร (Building it into the research design) การเพิ่มตัวแปรเป็นการทำให้ตัวแปรแทรกซ้อนนั้นเข้าไปเป็นตัวแปรอิสระในแบบการวิจัย เช่น ถ้าเพศจะมีผลกระทบต่ตัวแปรตาม ก็นำเพศมาเป็นตัวแปรอิสระที่ต้องการศึกษา โดยจัดกลุ่มตัวอย่างให้มีกลุ่มชายและกลุ่มหญิง

4) การจับคู่ (Matching) เป็นการทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความเท่าเทียมกัน โดยการจับคู่กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเหมือนกันเป็นการจับคู่เป็นคู่ ๆ แล้วสุ่มแยกไปอยู่คนละกลุ่ม ทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความใกล้เคียงกันมากที่สุด การจับคู่สามารถควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนได้

5) การควบคุมโดยวิธีทางสถิติ (Statistical control) เป็นการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนโดยใช้วิธีการทางสถิติ เช่น การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of covariance: ANCOVA) โดยกำหนดให้ตัวแปรแทรกซ้อนนั้นเป็นตัวแปรร่วม

6) การควบคุมสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical environment control) เป็นการควบคุมสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้มีความเท่าเทียมกันในกลุ่มต่าง ๆ เพื่อไม่ให้มีอิทธิพลต่อผลการวิจัย เช่น อุณหภูมิ แสง เสียงของห้องเรียน เป็นต้น

การออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ

การออกแบบการวิจัย ผู้วิจัยต้องเลือกออกแบบให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การวิจัย หรือประโยชน์การนำไปใช้ การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิจัยที่ศึกษาวิเคราะห์ด้วยข้อมูลเชิงปริมาณ ที่มีลักษณะเป็นรูปธรรม และแสดงผลการวิจัยเป็นตัวเลขค่าสถิติ การวิจัยเชิงปริมาณมีการออกแบบการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non experimental research) แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1.1) การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงสำรวจเป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษาค้นคว้าหรือวิจัยขั้นต่อไป รวมทั้งการหาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ภายใต้ปรากฏการณ์ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา แบ่งเป็น

1.1.1) การวิจัยเชิงสำรวจเบื้องต้น หรือการวิจัยเชิงตรวจสอบ (Exploratory research design) เป็นเทคนิควิธีการวิจัยที่ใช้อย่างกว้างขวางในการวิจัย เพื่อให้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับอธิบายสภาพธรรมชาติของสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยมีการกำหนดขอบเขตเฉพาะเรื่องที่ศึกษา การวิจัยสำรวจมักเป็นการศึกษาเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ทศนคติ และข้อคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้นั้นเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ สามารถวัดออกมาเป็นตัวเลข หรือความถี่เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ผลการวิจัยสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในหลายลักษณะ ได้แก่

1) เพื่อตอบคำถามการวิจัยในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นหรือสังเกตปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

2) เพื่อประเมินความจำเป็นและกำหนดเป้าหมายของสิ่งที่ศึกษา ด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ให้มีลักษณะเฉพาะเจาะจงมากขึ้น

3) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการเปรียบเทียบในอนาคต

4) เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาต่าง ๆ

5) เพื่ออธิบายว่าปรากฏการณ์อะไรบ้างที่เกิดขึ้น เกิดขึ้นในปริมาณเท่าใด และในบริบทใด

ลักษณะของการวิจัยเชิงสำรวจ มีลักษณะดังนี้

1) มีความเป็นระเบียบแบบแผน มีการวางแผนและลงมือปฏิบัติอย่างรอบคอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครอบคลุม เหมาะสม และมีเหตุผล ตลอดจนมีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

2) มีความเป็นตัวแทน สามารถอ้างอิงไปยังประชากรได้ เนื่องจากสามารถรวบรวมข้อมูลได้อย่างกว้างขวาง ครอบคลุมแก่กลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก ซึ่งได้มาโดยกระบวนการสุ่มตัวอย่าง

3) มีความเป็นปรนัย ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้นั้นส่วนใหญ่มักเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ สามารถสังเกตและวัดได้อย่างชัดเจน

4) สามารถวัดค่าได้ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ มักจะถูกนำเสนอออกมาในรูปของตัวเลข

1.1.2) การวิจัยเชิงพรรณนา หรือการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research design) เป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการหาเงื่อนไข และความสำคัญที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติ ความเชื่อ ความคิดเห็น ทศนคติ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบรรยาย และแปลความหมายของลักษณะสิ่งที่ต้องการศึกษา การวิจัยเชิงบรรยายมีลักษณะเด่นที่ชัดเจน คือ เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสภาพการณ์ธรรมชาติในโลกแห่งความเป็นจริง นักวิจัยเข้าไปศึกษาปรากฏการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้น โดยการสังเกต บันทึก รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปเป็นผลการวิจัยเท่านั้น ดังนั้นการวิจัยเชิงบรรยายจึงเป็นการวิจัยภายใต้สภาพการณ์ที่ไม่มีการควบคุมตัวแปรใด ๆ

จุดมุ่งหมายของการวิจัยเชิงบรรยาย ที่สำคัญมีดังนี้

- 1) เพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพการณ์ในขณะนั้นว่ามีข้อเท็จจริงอะไร มีสาเหตุมาจากอะไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำข้อค้นพบเหล่านั้นไปใช้ในการตัดสินใจ กำหนดนโยบาย หรือวางแผนงานต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้
- 2) เพื่อทราบหลักเหตุผล และการปฏิบัติ ตลอดจนปัญหาในปัจจุบันเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสภาพการดำเนินงานต่าง ๆ
- 3) เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการตีความหมาย อธิบาย ประเมินผล และเปรียบเทียบกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในการหาความสัมพันธ์ และทำนายแนวโน้มของเหตุการณ์ในปัจจุบัน และอนาคตต่อไป
- 4) เพื่อสร้างเกณฑ์มาตรฐานของสิ่งที่ศึกษา สำหรับใช้เป็นมาตรฐานในการเปรียบเทียบ และเป็นแนวทางในการแสวงหาความรู้ความจริงต่อไป

1.1.3) การวิจัยเชิงอธิบาย (Explanatory research design) เป็นการวิจัยเพื่อสำรวจตัวแปร และปรากฏการณ์ของตัวแปร เพื่อนำผลมาอธิบายการเกิดขึ้นของปรากฏการณ์นั้น ๆ หรือเป็นการวิจัยที่มุ่งหาคำตอบที่ว่า “ปรากฏการณ์หรือตัวแปรนั้นๆ เกิดขึ้นอย่างไร” หรือ “อะไรคือสิ่งที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์หรือตัวแปรนั้นๆ” จะเห็นว่าการวิจัยแบบนี้จะหาคำตอบเชิงอธิบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์หรือตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปเกี่ยวข้องกันอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์เชิงสหสัมพันธ์หรือความสัมพันธ์เชิงเหตุผลก็ตาม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) การวิจัยเพื่อตรวจสอบตัวแปร และ 2) การวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปร

1.2 การวิจัยเชิงสังเคราะห์ (Analytical research design) เป็นการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์ที่จะอธิบายเหตุผลของการเกิดปรากฏการณ์หรืออธิบายปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรหรือปรากฏการณ์ที่สนใจศึกษา สามารถจำแนกตามเวลาที่ศึกษาข้อมูลได้ดังนี้

1.2.1) การศึกษาย้อนหลัง (Retrospective research design) มีรูปแบบที่ใช้กันมากในการวิจัยทางการแพทย์ การศึกษาวิจัยโดยเริ่มจากผลไปหาเหตุหรือปัจจัยที่มีผลต่อตัวแปรตามที่ต้องศึกษา การศึกษาทางพยาบาลส่วนใหญ่เป็นการศึกษาหรือสำรวจเกี่ยวกับโรค ข้อเท็จจริงต่าง ๆ หรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือที่น่าสนใจ เป็นการศึกษาย้อนหลังจากเวชระเบียนผู้ป่วย รายงาน

เกี่ยวกับโรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาจทำการศึกษาย้อนหลังกลับไปเป็นระยะเวลาตามวัตถุประสงค์การวิจัย ในการวิจัยแบบการศึกษาย้อนหลังนี้ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย เนื่องจากศึกษาข้อมูลจากที่มีอยู่แล้ว แต่มีข้อจำกัดที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้เฉพาะที่มีปรากฏในรายงานหรือในเวชระเบียนเท่านั้น การศึกษาย้อนหลังมีดังนี้

1) การศึกษาย้อนหลังในสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว (Expost Factor Research)

เป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์ของตัวแปร จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่ก่อน หรือเป็นการศึกษาหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุในอดีตที่ทำให้เกิดผลดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งผลที่เป็นเหตุการณ์ได้ปรากฏขึ้นแล้วในช่วงเวลาปัจจุบัน แต่สาเหตุของผลนั้นเกิดขึ้นในอดีต

2) รูปแบบการวิจัย Case control study design

เป็นการศึกษาอย่างละเอียดลึกซึ้งเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ เพื่อต้องการทราบรายละเอียดของทุกแง่มุมในเรื่องที่ต้องการศึกษานั้น ๆ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี มีได้มุ่งในเรื่องปริมาณ เป็นการศึกษาเพื่อทราบรายละเอียดเบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ

1.2.2) การศึกษาไปข้างหน้า (Prospective research design)

เป็นการศึกษาติดตามผลที่เกิดขึ้นหลังจากได้รับเหตุหรือปัจจัยที่คาดว่าเป็นสาเหตุ หรือเป็นการศึกษาเพื่อตรวจสอบหรือบรรยายสภาพการที่เปลี่ยนไปในเวลาต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลต้องเป็นคนหรือกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน เรื่องที่ศึกษาต้องเป็นเรื่องเดียวกัน เครื่องมือวิจัยที่ใช้ต้องเป็นชุดเดียวกัน ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มตัวอย่งนั้น แล้วการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยหรือตัวแปรในเรื่องที่ศึกษานั้นในระยะเวลาที่แตกต่างกัน การศึกษาแบบนี้ทางการแพทย์จะเป็นการศึกษาหรือสำรวจเกี่ยวกับโรค หรือปัจจัยอื่น ๆ ที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา โดยมีการติดตามหรือสังเกตการเปลี่ยนแปลงมากกว่าหนึ่งครั้งได้ อาจเป็นการศึกษาระยะยาว เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ป่วยหรือเหตุการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้น

2. การวิจัยแบบทดลอง (Experimental research) เป็นการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อตอบคำถามว่าอะไรเป็นสาเหตุของการเกิดปรากฏการณ์ หรือถ้าได้จัดกระทำวิธีการใดวิธีการหนึ่งกับกลุ่มตัวอย่างแล้วจะมีผลอะไรเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่มีการควบคุมแบ่งได้เป็น 2 ชนิดคือ

2.1) การวิจัยแบบทดลองที่แท้จริง (True experimental research) เป็นแบบการทดลองที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่

2.1.1) แบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบที่ได้มาจากการสุ่ม มีการวัดก่อนและหลังให้สิ่งทดลอง (Randomized control group pretest-posttest design) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลองแบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบที่ได้มาจากการสุ่ม มีการวัดก่อนและหลังให้สิ่งทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	การวัดก่อน	การให้สิ่งทดลอง	การวัดหลัง
RE	T_{1E}	X	T_{2E}
RC	T_{1C}	-	T_{2C}

หมายเหตุ

E แทน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นการทดลอง หรือกลุ่มทดลอง (Experimental group)

C แทน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ (Control group)

R แทน การเลือกตัวอย่างโดยวิธีการสุ่ม (Random sampling)

RE แทน กลุ่มทดลองที่ได้มาจากการสุ่ม (Randomized experimental group)

RC แทน กลุ่มเปรียบเทียบที่ได้มาจากการสุ่ม (Randomized control group)

X แทน การให้สิ่งทดลอง (Treatment)

T แทน การวัดตัวแปร (Dependent variable)

วิธีการ คือ

1. เลือกตัวอย่างจากประชากรโดยการสุ่ม
2. จัดตัวอย่างเข้ากลุ่ม 2 กลุ่ม โดยวิธีสุ่ม
3. กำหนดให้เป็นกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบอย่างละ 1 กลุ่ม โดยวิธีการสุ่ม RE

และ RC

4. การวัดตัวแปรตามก่อนให้สิ่งทดลองทั้ง 2 กลุ่ม T_{1E} และ T_{1C} ในเวลาเดียวกัน ด้วยเครื่องมือวัดชุดเดิม

5. การให้สิ่งทดลอง X กับกลุ่มทดลอง แต่ไม่ให้กับกลุ่มเปรียบเทียบ

6. วัดตัวแปรตามหลังให้สิ่งทดลองทั้ง 2 กลุ่ม T_{2E} และ T_{2C} ในเวลาเดียวกัน ด้วยเครื่องมือวัดชุดเดิม

7. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบที่

แบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบที่ได้มาจากการสุ่ม มีการวัดก่อนและหลังให้สิ่งทดลอง (Randomized control group pretest-posttest design) เป็นแบบการวิจัยเชิงทดลองที่มีประสิทธิภาพสูงมาก สามารถควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนได้ดี ยกเว้นการขาดหายไปของกลุ่มตัวอย่าง และปฏิสัมพันธ์ระหว่างการวัดกับตัวแปรทดลอง

2.1.2) แบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบที่ได้มาจากการสุ่ม มีการวัดเฉพาะหลังให้สิ่งทดลอง (Randomized control group posttest-only design) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบที่ได้มาจากการสุ่ม มีการวัดเฉพาะหลังให้สิ่งทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	การวัดก่อน	การให้สิ่งทดลอง	การวัดหลัง
RE	-	X	T_E
RC	-	-	T_C

วิธีการ คือ

1. เลือกตัวอย่างจากประชากรโดยการสุ่ม
2. จัดตัวอย่างเข้ากลุ่ม 2 กลุ่ม โดยวิธีสุ่ม
3. กำหนดให้เป็นกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบอย่างละ 1 กลุ่ม โดยวิธีการสุ่ม RE และ RC

4. การให้สิ่งทดลอง X กับกลุ่มทดลอง แต่ไม่ให้กับกลุ่มเปรียบเทียบ
5. วัดตัวแปรตามหลังให้สิ่งทดลองทั้ง 2 กลุ่ม T_E และ T_C ในเวลาเดียวกัน ด้วยเครื่องมือวัดชุดเดิม
6. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบที

เป็นแบบการวิจัยเชิงทดลองที่มีประสิทธิภาพสูงมาก สามารถควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนได้ดี

2.2 การวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi experimental research)

เป็นแบบการทดลองที่มีประสิทธิภาพปานกลาง ได้แก่

2.2.1 แบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบที่ได้มาจากการสุ่ม มีการวัดก่อนและหลังให้สิ่งทดลอง (Non-randomized control group pretest-posttest design) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบที่ได้มาจากการสุ่ม มีการวัดก่อนและหลังให้สิ่งทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	การวัดก่อน	การให้สิ่งทดลอง	การวัดหลัง
E	T_{1E}	X	T_{2E}
C	T_{1C}	-	T_{2C}

วิธีการ คือ

1. เลือกตัวอย่าง 2 กลุ่ม
2. กำหนดให้เป็นกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบอย่างละ 1 กลุ่ม โดยวิธีการสุ่ม E และ C ถัดไปได้ใช้วิธีการสุ่ม

3. วัดตัวแปรตามหลังให้สิ่งทดลองทั้ง 2 กลุ่ม T_{1E} และ T_{1C} ในเวลาเดียวกัน ด้วยเครื่องมือวัด

ชุดเดิม

4. ให้สิ่งทดลอง X กับกลุ่มทดลอง แต่ไม่ใช้กับกลุ่มเปรียบเทียบ

5. วัดตัวแปรตามหลังให้สิ่งทดลองทั้ง 2 กลุ่ม T_{2E} และ T_{2C} ในเวลาเดียวกัน ด้วยเครื่องมือวัดชุดเดิม

6. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบทีหรือสถิติ Mann-Whitney U test เป็นต้น

เป็นแผนการวิจัย ที่มีการเปรียบเทียบผลกับกลุ่มอื่นและควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนได้มากขึ้น ยกเว้นการขาดหายไปของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างการเลือกกลุ่มตัวอย่างกับคุณภาพของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเลือกตัวอย่างกับตัวแปรทดลอง และปฏิสัมพันธ์ระหว่างการวัดกับตัวแปรทดลอง นับเป็นแบบการทดลองที่มีประสิทธิภาพปานกลาง ซึ่งสามารถนำไปใช้ในกรณีที่ไม่อาจเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มได้

2.2.2 แบบอนุกรมเวลากลุ่มเดียว (One-control time series design) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แบบแบบอนุกรมเวลากลุ่มเดียว

กลุ่มตัวอย่าง	การวัดก่อน	การให้สิ่งทดลอง	การวัดหลัง
E	$T_1 T_2 T_3 T_4$	X	$T_5 T_6 T_7 T_8$

วิธีการ คือ

1. เลือกตัวอย่าง 1 กลุ่ม โดยใช้เป็นกลุ่มทดลอง E
2. วัดตัวแปรตามหลาย ๆ ครั้ง ก่อนให้สิ่งทดลอง โดยเว้นระยะเวลาระหว่างการวัดแต่ละครั้งห่างกันพอสมควร ในที่นี้วัด 4 ครั้ง คือ $T_1 T_2 T_3 T_4$

3. ให้สิ่งทดลอง X

4. วัดตัวแปรตามหลาย ๆ ครั้ง หลังให้สิ่งทดลอง โดยเว้นระยะเวลาระหว่างการวัดแต่ละครั้งห่างกันพอสมควร ในที่นี้วัด 4 ครั้ง คือ $T_5 T_6 T_7 T_8$

5. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบที

แบบอนุกรมเวลากลุ่มเดียว มีจุดอ่อนเรื่องเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการทดลองและปฏิสัมพันธ์ระหว่างการวัดกับตัวแปรทดลอง เนื่องจากไม่มีกลุ่มเปรียบเทียบสำหรับเปรียบเทียบ ในการนำแบบอนุกรมเวลากลุ่มเดียวอาจวัดน้อยครั้งหรือมากกว่านี้ได้ แล้วแต่ความเหมาะสม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

การเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยด้านความรู้และทักษะการทำวิทยานิพนธ์

คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้

การเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยด้านความรู้และทักษะการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อให้นักศึกษามีความรู้และทักษะเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะการทำวิจัยด้านความรู้และทักษะการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อให้นักศึกษามีความรู้และทักษะเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ได้

เค้าโครงเนื้อหา

สมรรถนะการทำวิจัยด้านความรู้และทักษะการทำวิทยานิพนธ์

กิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต

1.2 ชี้แจงเข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยด้านความรู้และทักษะการทำวิทยานิพนธ์โดยออนไลน์

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นนำเสนอ/เชิงปฏิบัติการ

2.1 ชี้แจงขอบเขตของเนื้อหาการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยด้านความรู้และทักษะการทำวิทยานิพนธ์

2.2 นักศึกษาพยาบาลเข้าร่วมกิจกรรมในการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยด้านความรู้และทักษะการทำวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นประเมินและสรุปผล

ร่วมกันประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

สื่อการเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

2. Power point

การวัดและประเมินผล

การตอบแบบวัดสมรรถนะการทำวิจัยในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

เอกสารประกอบการเสริมสร้างสมรรถนะการทำวิจัยด้านความรู้และทักษะการทำวิทยานิพนธ์ ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

การปฏิบัติการเขียนโครงร่างวิทยานิพนธ์ตามรูปแบบการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาในระดับ
บัณฑิตศึกษา

การเขียนโครงร่างวิทยานิพนธ์ในหัวข้อดังนี้

การเขียนความสำคัญของปัญหา

เมื่อได้ประเมินปัญหาการวิจัยตามหลักเกณฑ์ต่างๆ และตัดสินใจที่จะทำวิจัยเรื่องนี้ หัวข้อหนึ่งที่ผู้วิจัยจะต้องเขียนบรรยายเพื่อบอกว่า ทำไมผู้วิจัยจึงทำวิจัยเรื่องนี้ การวิจัยเรื่องนี้มีความเป็นมาอย่างไร หรือการวิจัยเรื่องนี้มีมีความสำคัญอย่างไร การเขียนจะเขียนในหัวข้อที่ชื่อว่า ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย หรือความเป็นมาของการวิจัย หรือความสำคัญของปัญหาการวิจัย หรือหลักการและเหตุผล ซึ่งผู้วิจัยต้องเลือกใช้ชื่อใดชื่อหนึ่ง หัวข้อนี้จะเป็นหัวข้อแรกในบทที่ ๑ ของรายงานการวิจัย แนวการเขียนบรรยายหัวข้อนี้มีดังนี้

1. วางแผนการนำเสนอก่อนโดยการกำหนดหัวข้อที่จะนำเสนอว่าจะมีหัวข้ออะไรบ้างและหัวข้ออะไรควรจะนำเสนอก่อนหลัง
2. ทบทวนหัวข้อต่างๆที่ได้กำหนดไว้ว่ามีความเหมาะสม หรือเป็นหัวข้อที่น่าสนใจแล้วทำให้ผู้อ่านเข้าใจและเห็นด้วยว่าเป็นคำตอบของคำถามที่ถามว่า การวิจัยเรื่องนี้มีความเป็นมาอย่างไร และมีความสำคัญอย่างไร
3. ศึกษาค้นคว้าเพื่อหารายละเอียดของหัวข้อต่างๆที่จะนำเสนอ หรือบางหัวข้อผู้วิจัยสามารถเรียบเรียงขึ้นมาเองได้
4. ลงมือเขียนรายละเอียดแต่ละหัวข้อที่ได้จัดเรียงลำดับก่อนหลังไว้แล้ว การเขียนรายละเอียดแต่ละหัวข้อควรนำแนวคิดของผู้วิจัยเองที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้า และประสบการณ์ไม่ควรจะมีแนวคิดหรือบทความของคนอื่นมากนัก นั่นคือเชิงอรรถไม่ควรจะมีมาก

ความสำคัญของวัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (research objective) หมายถึง สิ่งที่เราหวังจะศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้คำตอบต่อปัญหาการวิจัย

ประเภทของวัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยแบ่งตามลักษณะของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้คำตอบต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์เพื่อบรรยาย หมายถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัยที่จะได้คำตอบมาโดยการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะของการบรรยายสรุปลักษณะต่างๆ ของกลุ่มของสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยไม่เน้นการหาความสัมพันธ์และการเปรียบเทียบ
2. วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ หมายถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัยที่จะได้คำตอบมาโดยการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะของการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
3. วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ หมายถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัยที่จะได้คำตอบมาโดยการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะของการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของสิ่งที่ศึกษา

หลักการเขียนวัตถุประสงค์การวิจัย

หลังจากกำหนดปัญหาการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยต้องตั้งวัตถุประสงค์การวิจัยให้สอดคล้องต่อปัญหาการวิจัยนั้นๆ เพื่อให้ทราบว่าเมื่อทำวิจัยเรื่องนั้นเสร็จแล้วจะได้ผลการวิจัยหรือข้อค้นพบอะไร การตั้งวัตถุประสงค์การวิจัย นอกจากจะต้องตั้งให้สอดคล้องกับปัญหาการวิจัยแล้ว ยังต้องสอดคล้องกับวิธีการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนต่อไปด้วย

การเขียนสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐาน (hypothesis) คือ คำตอบที่คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าอย่างสมเหตุสมผลต่อปัญหาที่ศึกษา หรือการเดาที่ใช้หลักเหตุผลใช้ปัญญา และเขียนอยู่ในลักษณะของข้อความที่กล่าวถึง ความสัมพันธ์ของตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป คำตอบนี้อาจจะถูกต้องหรือไม่ก็ได้ จึงต้องมีการทดสอบโดยอาศัยข้อมูลต่างๆ และวิธีการทางสถิติ

ประเภทของสมมติฐาน สมมติฐานแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. สมมติฐานทางวิจัย สมมติฐานทางวิจัย (research hypothesis) เป็นสมมติฐานที่เขียนอยู่ในรูปของข้อความที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา สมมติฐานประเภทนี้เป็นสมมติฐานที่ปรากฏอยู่ในรายงานการวิจัยสมมติฐานทางวิจัยนี้มีเทคนิคการเขียนอยู่ 2 แบบ คือ

1.1 สมมติฐานแบบมีทิศทาง (directional hypothesis) เป็นสมมติฐานที่เขียนโดยสามารถระบุได้แน่นอนถึงทิศทางของความสัมพันธ์ของตัวแปรว่าสัมพันธ์ในทางใด (บวกหรือลบ) หรือถ้าเป็นการเปรียบเทียบก็สามารถระบุได้ถึงทิศทางของความแตกต่าง เช่น มากกว่า – น้อยกว่า, ดีกว่า – เลวกว่า, สูงกว่า – ต่ำกว่า เป็นต้น

1.2 สมมติฐานแบบไม่มีทิศทาง (Nondirectional hypothesis) เป็นสมมติฐานที่เขียนโดยไม่ได้ระบุทิศทางของความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือทิศทางของความแตกต่างเพียงระบุว่า ตัวแปร 2 ตัวนั้นมีความสัมพันธ์หรือถ้าเป็นการเปรียบเทียบก็ระบุเพียงว่าสองกลุ่มนั้นมีคุณลักษณะแตกต่างกันเท่านั้น

2. สมมติฐานทางสถิติ สมมติฐานทางสถิติ (statistical hypothesis) เป็นสมมติฐานที่เขียนเปลี่ยนรูปมาจากสมมติฐานทางวิจัยให้อยู่ในรูปของโครงสร้างทางคณิตศาสตร์โดยใช้สัญลักษณ์ที่แทนคุณลักษณะของประชากร ที่เรียกว่า พารามิเตอร์ (parameter) มาเขียนอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

สัญลักษณ์ที่ใช้บ่อยในการตั้งสมมติฐานทางสถิติได้แก่

r แทนความสัมพันธ์ของตัวแปรในรูปคะแนนดิบ

ρ แทนความสัมพันธ์ของตัวแปรในรูปอันดับที่

μ แทนค่าของประชากร

σ^2 แทนความแปรปรวนของประชากร

2. สมมติฐานเป็นกลาง (Null hypothesis) เป็นสมมติฐานที่มีลักษณะเป็นเงื่อนไขหรือข้อตกลงเบื้องต้นที่ยอมรับก่อน มีลักษณะเงื่อนไขที่เท่ากันหรือเป็นกลาง

2. สมมติฐานไม่เป็นกลางหรือ สมมติฐานทางเลือก (Alternative hypothesis) เป็นสมมติฐานอื่นที่ไม่ใช่สมมติฐานเป็นกลาง ใช้เพื่อรองรับการสรุปผล เมื่อนักวิจัยปฏิเสธสมมติฐานที่เป็นกลาง การเขียนสมมติฐานไม่เป็นกลางนี้ สามารถเขียนได้ 2 ลักษณะคือ

2.1 สมมติฐานที่มีทิศทาง คือสมมติฐานที่เขียนแสดงถึง ความสัมพันธ์หรือความแตกต่างของตัวแปรไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ

2.2 สมมติฐานที่ไม่มีทิศทาง คือ สมมติฐานที่เขียนแสดงถึงความสัมพันธ์หรือความแตกต่างของตัวแปรที่ไม่บอกว่าความสัมพันธ์จะเป็นไปในทิศทางใด

ลักษณะของสมมติฐานที่ดี

1. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการวิจัย สมมติฐานที่ดีต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย จุดมุ่งหมายต้องการศึกษาอะไร แนวใด สมมติฐานก็ควรตั้งให้อยู่ในลักษณะของแนวทางเดียวกัน

2. สมมติฐานที่ดีต้องอธิบายหรือตอบคำถามได้หมด ครอบคลุมปัญหาทุกด้าน และอยู่ในรูปแบบที่สามารถลงสรุปได้ว่าจะสนับสนุนหรือคัดค้าน

3. สมมติฐานที่ดีแต่ละข้อความใช้ตอบคำถามเพียงข้อเดียวหรือประเด็นเดียว ถ้าหลายหลายตัวแปรหรือหลายประเด็นควรแยกเป็นสมมติฐานย่อยๆ เพราะจะทำให้สามารถลงสรุปว่ายอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานได้ชัดเจน

4. สมมติฐานที่ดีต้องสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

5. สมมติฐานที่ดีต้องสมเหตุสมผลตามทฤษฎีและความรู้พื้นฐานที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

6. สมมติฐานที่ดีต้องเขียนด้วยถ้อยคำที่อ่านเข้าใจง่ายและมีความชัดเจนภายในตัวของมันเอง

7. สามารถตรวจสอบได้ สมมติฐานที่ดีต้องสามารถตรวจสอบได้มีข้อมูลหรือหลักฐานที่จะนำมาสนับสนุน หรือคัดค้านได้สมมติฐานที่ดีไม่จำเป็นต้องถูกต้องเสมอไป

8. สมมติฐานที่ดีต้องมีขอบเขตพอเหมาะไม่แคบหรือกว้างไป ถ้าแคบเกินไปจะทำให้อธิบายตัวแปรเกี่ยวข้องได้ไม่หมด ถ้ากว้างเกินไปก็จะทำให้เลือนลางได้และไม่สามารถหาข้อมูลมาทดสอบได้เพียงพอ

9. สมมติฐานที่ดีควรมีอำนาจในการพยากรณ์สูง

ประโยชน์ของสมมติฐาน

การวิจัยทุกเรื่องไม่จำเป็นต้องมีสมมติฐานเสมอไปดังที่กล่าวมาแล้ว แต่ถ้าการวิจัยที่มีสมมติฐาน การวิจัยจะช่วยให้ผู้วิจัยได้รับประโยชน์ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้วิจัยมีความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่วิจัยชัดเจนขึ้น
2. ช่วยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ผู้วิจัยสามารถรู้ได้ว่าจะทำวิจัยกว้างขวางแค่ไหนทั้งเนื้อหา เวลา และประชากรของการวิจัย
3. ช่วยบอกถึงข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิจัยว่าจะต้องใช้ข้อมูลอะไรบ้าง จะใช้เครื่องมือวิจัยแบบใดจึงจะเหมาะสมกับข้อมูล
4. แนะนำแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะทราบได้ทันทีว่าจะใช้สถิติอะไรบ้างทั้งสถิติบรรยาย และสถิติอ้างอิง
5. ช่วยให้ผู้วิจัยได้แนวทางในการเขียนผลของการวิจัยหรือคำตอบได้ชัดเจนขึ้น
6. สมมติฐานบอกถึงข้อเท็จจริงสมมติหรือคำตอบที่คาดหวังของผู้วิจัยจากการวิจัยครั้งนี้
7. การทดสอบสมมติฐานจะนำไปสู่การสร้างทฤษฎี

การกำหนดตัวแปร

ตัวแปร (variables) หมายถึง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะ หรือปรากฏการณ์ของสิ่งต่างๆ ที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาหาความจริง ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้ เช่น คน วัตถุสิ่งของ สัตว์ พืช และครอบครัว เป็นต้น ตัวแปรจะต้องมีค่าเปลี่ยนแปลงอย่างน้อยตั้งแต่ 2 ค่าขึ้นไป เช่น คน (เพศ อายุ การศึกษา รายได้) เพศ สามารถแปรได้เป็นหญิงและชาย อายุสามารถแปรได้เป็นกลุ่มตามที่คุณวิจัยกำหนด เช่น ต่ำกว่า 20 ปี, 20-29 ปี, 30-39 ปี และ 40 ปีขึ้นไป เป็นต้น

ชนิดของตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ (independent variable) หมายถึง ตัวแปรที่เกิดขึ้นก่อนและเป็นเหตุทำให้เกิดผลตามมา
2. ตัวแปรตาม (dependent variable) หมายถึง ตัวแปรที่เกิดขึ้นเนื่องจากตัวแปรอิสระหรือเป็นตัวแปรที่เป็นผลเมื่อตัวแปรอิสระเป็นเหตุ
3. ตัวแปรแทรกซ้อนหรืออาจเรียกว่าตัวแปรเกิน (extraneous variable) เป็นตัวแปรที่ไม่ต้องการศึกษาของงานวิจัยเรื่องหนึ่งๆ ในขณะนั้น มีลักษณะเหมือนตัวแปรอิสระ ตัวแปรแทรกซ้อนนี้จะ

ส่งผลมารบกวนตัวแปรอิสระที่ศึกษาทำให้ผลการวัดค่าตัวแปรคลาดเคลื่อนไปได้ ตัวแปรชนิดนี้จึงต้องทำการควบคุมให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด ตัวแปรชนิดนี้ผู้วิจัยคาดการณ์ได้ว่าจะมีอะไรบ้าง จึงสามารถทำการควบคุมได้ล่วงหน้า

4. ตัวแปรสอดแทรก (intervening variable) เป็นตัวแปรอีกชนิดหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อตัวแปรตามคล้ายๆ ตัวแปรแทรกซ้อน แต่มีลักษณะต่างกันตรงที่ว่าตัวแปรชนิดนี้ผู้วิจัยไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่ามีอะไรบ้างและจะเกิดขึ้นเมื่อใด จึงไม่สามารถหาทางควบคุมได้เช่น ความวิตกกังวล ภาวะของสุขภาพ ความคับข้องใจ ความตื่นเต้น เป็นต้น

ระดับของการวัดตัวแปร

1. มาตรฐานนามบัญญัติ (nominal scale) การวัดในระดับนี้เป็นการวัดเพื่อจัดกลุ่มหรือการแยกประเภทตามลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะเป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงลักษณะที่แตกต่างกันเท่านั้น ไม่สามารถบอกถึงปริมาณความมากน้อยที่แตกต่างได้ เช่น เพศ แยกได้เป็นเพศชาย เพศหญิง ก็อาจจะกำหนดให้เลข 1 แทน เพศชาย เลข 2 แทน เพศหญิง

2. มาตรฐานอันดับ (ordinal scale) การวัดในระดับนี้เป็นการวัดที่สูงกว่าระดับนามบัญญัติ สามารถบอกถึงลำดับของข้อมูลหรือตัวแปรได้ว่ามากหรือน้อยกว่า สูงหรือต่ำกว่า ก่อนหรือหลัง

3. มาตรฐานอัตราภาค (interval scale) การวัดในระดับนี้เป็นการวัดที่สูงกว่ามาตรฐานอันดับ คือ นอกจากจะสามารถบอกถึงความแตกต่างแล้วยังสามารถบอกถึงปริมาณความแตกต่างได้ว่าที่แตกต่างกันนั้นแตกต่างกันอยู่เท่าไร ดังนั้นตัวเลขในระดับนี้จึงสามารถบวกลบกันได้ แต่ไม่สามารถคูณหาร กันได้ เนื่องจากในระดับนี้ไม่มีจุดศูนย์แท้ (absolute zero) แต่เป็นเพียงค่าศูนย์สมมุติหรือศูนย์ที่กำหนดขึ้นมาเอง (arbitrary zero)

4. มาตรฐานอัตราส่วน (ratio scale) การวัดในระดับนี้เป็นการวัดที่สมบูรณ์ที่สุด กล่าวคือสามารถนำมาเรียงความสำคัญ บอกความสูงต่ำ มากน้อยได้ บอกปริมาณความแตกต่างได้ และสามารถบอกถึงอัตราส่วนของความแตกต่างได้ด้วย ทั้งนี้ถือว่าเป็นระดับการวัดที่มีศูนย์แท้ ดังนั้นตัวเลขในระดับนี้สามารถนำมาบวก ลบ คูณ หารกันได้

บางครั้งระดับการวัดทั้ง 4 ระดับนี้ อาจแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ การวัดเชิงคุณภาพและการวัดเชิงปริมาณ

ขอบเขตการวิจัย

การกำหนดขอบเขตของการวิจัย

การกำหนดปัญหาการวิจัยให้มีความชัดเจนนั้น ผู้วิจัยจำเป็นต้องพิจารณากำหนดขอบเขตของปัญหาหรือขอบเขตของการวิจัยใน 3 ด้าน คือ

1. ขอบเขตของประชากร

ขอบเขตของประชากร เกี่ยวข้องกับชนิดของประชากร แหล่งพื้นที่ของประชากร ขนาดของประชากร

2. ขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษา

ขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษาเกี่ยวข้องกับชนิดของตัวแปร โครงสร้างหรือองค์ประกอบของตัวแปร

3. ขอบเขตของระยะเวลาที่ศึกษา

ขอบเขตของระยะเวลาที่ศึกษา เป็นการกำหนดช่วงระยะเวลาของเรื่องหรือเหตุการณ์ที่ต้องการศึกษา เช่น การวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคการศึกษาที่....ปีการศึกษา.....